

ΚΟΝΙΤΣΑ

20. ΜΑΗΣ - ΙΟΥΝΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ. ΤΕΥΧΟΣ 20 ΔΡΧ. 80
ΚΟΝΙΤΣΑ

Περιεχόμενα	Σελ.
Ωδείο	197
Εικαστικό εργαστήριο Κ.Τ.	198
Πολιτιστικοί πυρήνες, Γ. Νάκου	199
Αώος - Φράγματα Χ.Π.	201
Φυσικό περιβάλλον Ι.Τ.	202
Αώος - ψάρεμα Η.Α.	203
Δοξασμένη κοιλάδα, Η. Παπαζήση ..	203
Γκαμήλα 88 Χ.Π.	205
Οδοιπορικό, Δ. Τσαρούχη	207
Πατρογονικοί αντίλαλοι Ν. Τσίπα	209
Αναγνωστοπούλειος σχολή Χ. Σκανδάλη	208
Τα γεφύρια μας, Σ. Τουφίδη	211
ΕΠΟΝ Α.Μ.	213
Ξεπροβόδημα γιού, Ν. Τζουμέρικας ..	214
Δημοτικό συμβούλιο Ι.Τ.	215
Όμορφα περιστατικά Β. Λαμπρίδη ..	216
Προβλήματα χωριών Σ. Φασούλη	217
ΠΑΟ Κόνιτσας Π. Σέρα	218
Σχόλια	220
Ειδήσεις	221
Κοινωνικά	223

Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή

Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος
Τσούβαλη Κατερίνα

Υπεύθυνος σύμφωνα
με το Νόμο:
Σωτ. Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. (0655)
22.464 — 22.212

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ 500
Εξωτερικού, Δολ. U.S.A. 20. Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη,
ή στο βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα

Για την Αθήνα, στο Νικολ. Δ. Καζαμία
Εμμ. Μπενάκη 24. Τηλ. 36 27 725

Το εξώφυλλο επιμελήθηκε ο ζωγράφος Ζήκος Δέδος

ΩΔΕΙΟ

Ένα ακόμη βήμα για τη δημιουργία
του.

Με την ευκαιρία της λήξης των μαθημάτων μουσικής πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα του Δημαρχείου στις 24/6 σχετική εκδήλωση η οποία είχε μεγάλη επιτυχία και χειροκροτήθηκε θερμά.

Η προσπάθεια που άρχισε πριν τρία χρόνια έχει αποδώσει καρπούς και η πρόοδος είναι εμφανής. Πρόοδος όχι μόνον σ' ότι αφορά την ατομική εξέλιξη κάθε μαθητή, αλλά γενικότερη: αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των ενδιαφερομένων και έχει γίνει κοινή συνείδηση ότι η δημιουργία Δημοτικού Ωδείου αποτελεί πλέον ανάγκη επιτακτική.

Η βάση υπάρχει. Είναι τα ίδια τα παιδιά και οι δάσκαλοί τους, ο Γ. Πρεβεζιάνος και ο Δ. Κούρτης - οι οποίοι με την μέχρι τώρα εργατικότητα και απόδοσή τους αποτελούν εγγύηση ασφα-

Προς την κατεύθυνση της δημιουργίας Δημοτικού Ωδείου έγινε τη φετινή χρονιά ένα βήμα σοβαρό. Ο κ. Δήμαρχος και εκπρόσωποι γονέων επισκέφθηκαν τον υπεύθυνο για θέματα Ωδείου αντιδήμαρχο Ιωαννίνων Κ. Κώτση και είχαν μαζί του χρήσιμη συνομιλία. Έκτοτε όμως, καμιά πρόοδος δε σημειώθηκε.

Η καλή θέληση είναι δεδομένη αλλά δεν αρκεί. Χρειάζεται ένταση των προσπαθειών και θέλουμε να ελπίζουμε ότι κατά τη νέα περίοδο (Σεπτέμβριος) συγκεκριμένες προτάσεις θα μπουν στο δρόμο της υλοποίησης.

Οι Κονιτσιώτες γονείς, αλλά και οι άλλοι φορείς, θα στηρίξουν κάθε θετική προσπάθεια του Δήμου. Περιμένουμε!

Σ.Ε.

Σκέψεις γύρω από το Εικαστικό Εργαστήριο

Ο α΄ κύκλος των μαθημάτων του Εικαστικού Εργαστηρίου, που άρχισε το Φεβρουάριο, έκλεισε στις 13-6-88 με έκθεση των έργων των παιδιών σε αίθουσα του Κέντρου Νεότητας.

Στην έκθεση αυτή, κάτι πρωτόγνωρο για τη μικρή μας πόλη, εκτέθηκε η δουλειά των τριών τμημάτων του Εικαστικού Εργαστηρίου και περιλάμβανε όλους τους τομείς της καλλιτεχνικής δραστηριότητας των παιδιών: τέμπερα, ακουαρέλα, μολύβι, παστέλ, κολλάζ και κατασκευή μαριονέτας. Το αποτέλεσμα ήταν μια ευχάριστη έκπληξη για όλους μας. Διαπιστώσαμε πόσο ανοιχτά είναι τα παιδιά στο χώρο της τέχνης, αρκεί να δοθούν τα κατάλληλα ερεθίσματα. Το κλίμα ελεύθερης συνεργασίας και η σχέση φιλίας με τους δυο δασκάλους των καλλιτεχνικών, Γιάννη Μαυρικάκη και Μαρία Λιτσοπούλου, άνοιξαν το πεδίο της δημιουργικής δραστηριότητας των παιδιών.

Η όλη προσπάθεια ξεκίνησε με πρωτοβουλία του Συλλόγου Γυναικών Κόνιτσας, που χρόνια αγωνίζεται να δημιουργήσει στον τόπο μας πνευματική και καλλιτεχνική κίνηση, προβάλλοντας τη σκέψη ότι αυτό που λέμε πολιτιστικό γεγονός είναι ο ίδιος ο τρόπος ζωής μιας κοινωνίας, οι επιλογές της, το κάθε βήμα για τη γνώση του κόσμου. Ο πολιτιστικές δραστηριότητες και η αισθητική καλλιέργεια, προνόμια των μεγάλων αστικών κέντρων και απόρροια μια συγκεκριμένης κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής, λείπουν από την ελληνική επαρχία, που βρίσκεται σε διαρκή πνευματική πείνα και εύκολα μετατρέπεται

σε ένα ανοιχτό παζάρι, όπου καταναλώνονται πρότυπα «πολιτιστικά» αμφίβολης ποιότητας. Η απουσία πολιτιστικών γεγονότων που να πηγάζουν από την ίδια τη δυναμική της επαρχίας, απονεκρώνει τη διάθεση για δημιουργική δραστηριότητα, το ανθρώπινο δυναμικό της παύει να είναι φορέας πολιτισμού και παραμένει καταναλωτής των προτύπων της αστραφτερής πρωτεύουσας.

Βέβαια η λειτουργία ενός εικαστικού εργαστηρίου δεν έρχεται να θεραπεύσει συνολικά το πρόβλημα της αισθητικής αγωγής στην επαρχία ούτε φιλοδοξεί να αναδείξει ζωγράφους. Θέλει όμως να ευαισθητοποιήσει στον τομέα της τέχνης. Να πλατύνει τους ορίζοντες της πραγματικότητας, να ανοίξει το άτομο στο χώρο της φαντασίας να ευρύνει το χώρο του συναισθήματος, ώστε να δέχεται τις συγκινήσεις και τα μηνύματα της τέχνης. Ο ζωγράφος Γ. Τσαρούχης μιλά «για μια καλύτερη κοινωνία όπου η τέχνη θα 'ναι κάτι το απαραίτητο, όπως το ψωμί και το νερό, για όσους μπορούν να την αισθανθούν και όχι για τους κάθε λογής προνομιούχους του πλούτου που με τον πλουραλισμό του γούστου τους εκδηλώνουν μάλλον αδηφαγία και σύγχυση παρά ευρύτητα σκέψης».

Πέρα όμως από αυτή τη θεωρητική τοποθέτηση του θέματος, τέτοιες πρωτοβουλίες, όπως αυτή του Συλλόγου Γυναικών, είναι μεμονωμένες, σπάνιες και προσπαθούν - στο μέτρο του δυνατού - να καλύψουν τα κενά του σχολείου από τη μια μεριά, και την αδυναμία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να αναλάβει την ευθύνη και τη στήριξη θεσμών που προωθούν τα πολιτιστικά γεγονότα στην επαρχία από την άλλη.

Στην περίπτωση μας βέβαια δε θα ήταν άκαιρο να τονιστεί η απουσία του Δήμου και των άλλων αρχών - εκκλησιαστικών και μη - από τα εγκαίνια της έκθεσης.

Κ. Τ.

Η σημασία ανάπτυξης μικρών πολιτιστικών πυρήνων σε παραδοσιακές περιοχές

του Γεωργίου Νάκου

(Απόσπασμα από την εισήγηση που έγινε στην ημερίδα περιφεριακής ανάπτυξης στην Κόνιτσα, την Κυριακή 8 Μαΐου 1988)

...Ξεκινώντας απ' την εμπειρία ζωής του λαού, ας έρθουμε στο κράτος και να προσπαθήσουμε να ιδούμε πώς συμπεριφέρεται στον τομέα πολιτισμός και ανάπτυξη που τόσος λόγος γίνεται συνέχεια γύρω απ' αυτές τις πολυσήμαντες έννοιες. Γιατί ακούμε, βλέπουμε και διαβάζουμε για: πολιτιστική αποκέντρωση, πολιτιστικό προγραμματισμό, εκδημοκρατισμό της πολιτιστικής δράσης, επιμόρφωση, πολιτιστική ανάπτυξη στην τοπική αυτοδιοίκηση, εξύψωση του μορφωτικού επιπέδου του λαού και άλλα συναφή.

Εννοείται πως στα πλαίσια μιας εισήγησης είναι αδύνατο να δοθούν απαντήσεις σ' όλα αυτά τα ζητήματα. Επιδίωξη της παρούσης είναι να φωτίσει - όσο μπορεί - τη σημασία που έχει η ανάπτυξη μικρών πολιτιστικών πυρήνων (θυλάκων) σε περιοχές που συντηρούν παραδοσιακές πολιτιστικές εκφράσεις. Το κράτος και η εξουσία ή η εκάστοτε κυβερνητική πολιτική έχουν περίπου την ίδια ευθύνη με τους λαϊκούς φορείς πολιτισμού ιδιαίτερα στις περιοχές που συντηρείται ακόμη κάποια παράδοση. Και στην προσπάθεια μας να εντοπίσουμε τις ευθύνες ίσως φανούμε ολίγον στιφοί. Γιατί μια άποψη, μια αντίληψη, αποδεκτή απ' όλο το κοινωνικό φάσμα, για την πολιτιστική ανάπτυξη δεν υπάρχει. Οι προσπάθειες που γίνονται απ' τους πολιτιστικούς φορείς, άλλες ενισχύονται απ' το κράτος κι άλλες όχι. Η άποψη μας είναι πως το κράτος οφείλει να στοιχειοθετήσει κριτήριο και να δώσει τη δυνατότητα σε φορείς πολιτι-

σμού που αποδεδειγμένα παράγουν έργο και προάγουν με το έργο τους την πολιτιστική εξέλιξη.

...Θεωρούμε πως η αντίληψη της αποκέντρωσης πρέπει να πολεμηθεί πρώτα από τον θεσμό της περιφέρειας και στη συνέχεια από τις Νομαρχίες και να στοιχειοθετηθεί τεκμηριωμένα, η αντίληψη της **πολυκεντρικής αντίληψης** που πιστεύουμε πως είναι αναγκαία πολιτική για το ζωντάνεμα της χώρας. Αν δεν ισχύσει μια τέτοια πολιτική τότε και ο θεσμός της περιφέρειας δε θα 'χει κανένα νόημα, διότι η δυναμική που μπορεί ν' αναπτύξει θα υπονομεύεται απ' το κέντρο. Δηλαδή κάθε αναπτυξιακή πρωτοβουλία της περιφέρειας που θα εκφεύγει των ορίων ελέγχου του κέντρου θα κόπτεται. Θέλουμε να πιστεύουμε πως τόσον οι πολιτιστικοί όσο και οι παραγωγικοί φορείς της περιφέρειας θα στηρίξουν τον καινούριο θεσμό. Θέλουμε να πιστεύουμε πως ο θεσμός της περιφέρειας σηματοδοτεί όχι μόνο μια αναγκαία πολιτική πράξη **τυπικής** αυτοδιοίκησης, αλλά μια σύγχρονη δυναμική πρακτικής ουσιαστικής - εθνικής σημασίας που μπορεί να αναδείξει τις ιδιαιτερότητες των πολιτιστικών θυλάκων σε μια σύνθεση πιο εξελιγμένη.

Η πολιτιστική ανάπτυξη της επαρχίας, δηλ. η απόσπαση πολλών κοινωνικών ομάδων απο παραδοσιακές αξίες ζωής, η υιοθέτηση άλλων - νέων αξιών ζωής είναι η αργόσυρτη διαδικασία και ακόμη μια διαδικασία δυσδιάκριτη.

Οι διαμορφωτικοί παράγοντες του κράτους - ραδιόφωνο, τηλεόραση - όπως εκπορεύονται από το κέντρο, δίνουν μια εικόνα εξέλιξης και των καινούριων αξιών - εν πολλοίς - είτε δύσληπτη είτε ρηχή.

Ο λαός της επαρχίας που εξέρχεται από μια παραδοσιακή κοινωνία απότομα - χωρίς να προηγηθούν δηλαδή ενδιάμεσα διαστήματα ζημώσεων και εξέλιξης, εισπράττει επώδυνα τα επι-

τεύγματα και του τεχνολογικού και του πνευματικού πολιτισμού. Κι ενώ κλονίζονται οι αξίες ζωής που συντηρούσε και εξέφραζε ο παραδοσιακός του πολιτισμός, δεν έχει δυνατότητες να εντάξει στην ψυχική του ζωή καινούργιες αξίες. Ο απορφανισμός της επαρχίας από στελέχη και πόρους, ο κρατισμός-συγκεντρωτισμός που εφάρμοζε η εκάστοτε εξουσία, εμπόδισαν και εμποδίζουν αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Έτσι μαζί με τον κατακερματισμό του παραγωγικού ιστού της επαρχίας, κατακερματίζεται και ο πολιτιστικός της ιστός. Με αποτέλεσμα ο λαός να μιμείται χωρίς να μπορεί να 'ναι αληθινός - αυθεντικός στην κοινωνική του συμπεριφορά.

Το θέατρο σαν τέχνη σύνθετη δεν υπήρχε στην ελληνική επαρχία. Βέβαια υπήρχαν οι ερασιτεχνικές πρωτοβουλίες, αλλά ήσαν τοπικού ενδιαφέροντος περιοζόμενες κυρίως μέσα στα όρια της κοινότητας που εκτός από το μεράκι των ερασιτεχνών δεν υπήρχαν οι άλλοι παράμετροι και εξαντλούνταν σε μια -δυο παραστάσεις.

Σήμερα που εισέρχεται το θέατρο οργανωμένα στην επαρχία ο λαός αντιμετωπίζει με καχυποψία για πολλούς λόγους, αλλά κυρίως γιατί ούτε προέκυψε από δική του διαδικασία ούτε ήρθε σαν απαίτηση πολλών ομάδων της κοινωνικής διαστρωμάτωσης. Επεβλήθη από άλλες ανάγκες, όπως: κάλυψη ανεργίας καλλιτεχνών ή αίτημα ηγετικών ομάδων της επαρχίας που απαιτούν να εισπράττουν πολιτιστικά αγαθά σαν εκείνα που εθεωρούντο προνόμια των ηγετικών ομάδων του κέντρου.

Για το λαό της επαρχίας τίθεται ζήτημα ένταξης του θεάτρου στην ψυχική του ζωή.

....Το επαγγελματικό θέατρο που για λόγους κοινωνικούς οικονομικούς, πολιτικούς πολιτιστικούς αμυντικούς πρέπει να διαχυθεί στην επαρχία, απαιτείται πριν απ' όλα, να επανακαναλύψει τρόπους αναπροσανατολισμού της

δράσης του, δηλ. της υπόστασής του και της πολιτιστικής του συμπεριφοράς.

Απαιτείται: οι καλλιτέχνες που το υπηρετούν να επικοινωνήσουν πρώτα και κύρια με τους φορείς πολιτισμού και παιδείας στην επαρχία, για να οργανωθεί η υποδομή και να μετατρέψουν το σύνθημα της χούντας «κάθε χωριό και γήπεδο» σε: **κάθε χωριό και πολιτιστικό κέντρο**. Κι αυτό πρέπει πριν απ' όλα να εισηγηθούν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση που εργάζονται. Να μη βλέπουν δηλ. την Τ.Α. σαν εργοδότη ή θεατρικό επιχειρηματία, αλλά σαν φορέα λαϊκής εξουσίας ικανό να εκτεθεί σε τέτοιες δραστηριότητες. Να βοηθήσουν την Τ.Α. για να κατανοήσει πως αν μέχρι χτες η κεντρική εξουσία και ο κρατισμός την είχε περιορίσει σε ρόλο αχθοφόρου αδρανών υλικών που κατανάλωνε η ζωή (π.χ. σκουπίδια, σφαγεία, νεκροταφεία υπόνομοι), σήμερα μπορεί να οργανώσει την πολιτιστική υποδομή, αναγκαία προϋπόθεση για να λειτουργήσουν νέες μορφές πολιτιστικής έκφρασης.

...Τι θα μπορούσε π.χ. πρακτικά να κάνει ένας πολιτιστικός (και όχι εκπολιτιστικός) σύλλογος σε μια κωμόπολη, σ' ένα κεφαλοχώρι, σ' ένα χωριό; Η ονομασία εκπολιτιστικός έλκει την καταγωγή της και παραπέμπει στην αποικιοκρατία, όπου κάποιοι «πολιτισμένοι» εκπολιτίζανε τους «απολίτιστους». Αν λοιπόν οι σύλλογοι των χωριών που ονομάζονται εκπολιτιστικοί νομίζουν πως «εκπολιτίζουν» τους συγχωριανούς τους ως βαρβάρους αυτό είναι κάτι που πρέπει να σκεφτούν οι ίδιοι.

Ποιο δηλ. μπορεί να είναι το ουσιαστικό αντικείμενο του πολιτιστικού έργου, Σε μια αίθουσα συγκεντρώνονται χρηστικά εργαλεία ή όποιο άλλο αντικείμενο του παρελθόντος και φυλάσσεται από φθορές.

Ο πολιτιστικός σύλλογος σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς (καθηγητές

- δασκάλους) και με τη βοήθεια κατοίκων μεγάλης ηλικίας που γνωρίζουν πού χρησιμοποιούσαν τα αντικείμενα καταγράφουν τη χρηστικότητα τους και σε συνεργασία είτε με τη Ν.Ε.Λ.Ε είτε με το σχολείο, καλούν τις νεότερες γενιές και τους δείχνουν ένα - ένα τα αντικείμενα για να τα γνωρίσουν και να τους εξηγήσουν σε τι χρησίμευαν, τι ανάγκες εξυπηρετούσαν. Παράλληλα με πρωτοβουλία του πολιτιστικού συλλόγου καλούνται οι μαθητές και οργανώνονται μαθήματα ώστε να γνωρίσουν οι νεότερες γενιές μέσα από ποιες δυσκολίες πέρασαν οι παλιότερες για να οργανώσουν τη ζωή, αλλά συγχρόνως και ποια ήταν η οικονομία τους.

Παράλληλα δε ποια ήταν τα τραγούδια και η ποίηση, ανέκδοτα ή οι τελετουργίες και οι προλήψεις, οι συμβολισμοί που συνδεόνταν με τα αντικείμενα και τις εργασίες δηλ. η πολιτιστική διάσταση.

Και στη συνέχεια ποια είναι η σύγχρονη τεχνολογία που εκτόπισε όλα αυτά τα αντικείμενα του παρελθόντος. Πώς η εξέλιξη τα εξαφάνισε και ποιες επιπτώσεις έχει στον πολιτιστικό τομέα. Τι απόμεινε από τα τραγούδια, τις τελετουργίες ή τις προλήψεις που ήσαν συνδεδεμένες με τις εργασίες του παρελθόντος. Ποιο είναι δηλ. το κοινωνικό και οικονομικό κόστος από τις αλλαγές που επέρχονται και ποιες αξίες ανατρέπονται και απο ποιες αξίες αντικαθίστανται. Πώς δηλ. με τη γνώση της καθημερινής ιστορίας των ανθρώπων του παρελθόντος βοηθιούνται οι νεότερες γενιές ν' αποκτήσουν τη γνώση που θα τους χρησιμέψει να οργανώσουν τη ζωή τους στο παρόν. Να ιδούν δηλ. και να κατανοήσουν τι και πώς αντικατέστησε η τεχνολογική εξέλιξη του πολιτισμού, ποιες αξίες ζωής ανέτρεψε και τι δομές που συγκροτούσαν τις παραδοσιακές λεγόμενες κοινωνίες. Να ιδούν και να κατανοήσουν τι και πώς εισάγεται στις σύγχρονες συνθήκες και ποιες

δομές και αξίες ζωής κυριαρχούν ή ποιες αξίες επιβιώνουν κι αν είναι χρήσιμο (εξυπηρετικό) να επιβιώνουν ή πρέπει να απορριφθούν. Γιατί συνήθως πολλά είναι εκείνα που απορρίπτονται βίαια. Κι όταν το κοινωνικό σώμα βιάζεται, κατακερματίζεται η συνοχή και του παραγωγικού και του πολιτιστικού ιστού με αποτέλεσμα να εξαφανίζονται οι αμυντικοί μηχανισμοί που συγκροτούσαν τη συνοχή των διαφόρων ομάδων της κοινωνικής διαστρωμάτωσης.

ΑΩΟΣ ΚΑΙ ΦΡΑΓΜΑΤΑ

Κι ενώ απ' ότι τουλάχιστον φαίνεται ο ΕΧΘΡΟΣ του ΒΥΡΣΟΔΕΨΕΙΟΥ άρχισε να δύνει, άλλος μεγαλύτερος και ισχυρότερος ΕΧΘΡΟΣ φάνηκε στον ορίζοντα, τα φράγματα του Αώου.

Ήδη ένα φράγμα έχει κατασκευαστεί και λειτουργεί στην περιοχή **Χρυσοβίτσας** του Μετσόβου μεταφέροντας τα νερά του Αώου δια μέσω σήραγγας στο ΜΕΤΣΟΒΙΤΙΚΟ, παραπόταμο του Άραχθου κι αυτό με ανυπολόγιστες οικολογικές και οικονομικές συνέπειες. Κι ενώ γεννάται το ερώτημα εάν εξαιτίας αυτού του φράγματος θα συνεχίσει η από αιώνων φυσιολογική ροή του ποταμού κατά μήκος της χαράδρας και του κάμπου της Κόνιτσας, η Δ.Ε.Η. ετοιμάζει την κατασκευή και **δεύτερου** φράγματος με **εκτροπή** των νερών στο ΜΕΤΣΟΒΙΤΙΚΟ από την δεύτερη βασική πηγή του Αώου, το ΑΡΚΟΥΔΟΡΕΜΑ της ΒΑΛΙΑΣ ΚΑΛΝΤΑΣ.

Το περίεργο είναι πως ενώ ο κόσμος σύσσωμος αντιστάθηκε στο Βυρσοδεψείο, η υπόθεση των φραγμάτων φαίνεται να τον αφήνει αδιάφορο.

Εμείς, πιστεύουμε πως το οικολογικό κόστος αυτών των τερατουργημάτων είναι τεράστιο και τα οικονομικά ωφέλη από τη λειτουργία τους ιδίως για την περιοχή της Κόνιτσας και των χωριών του Αώου, μηδαμινά.

Χ.Π.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Για την προστασία της φύσης από αλόγιστες ανθρώπινες επεμβάσεις έχουν γραφεί και ειπωθεί τόσα πολλά που ένας λόγος γενικός τίποτε δε θα πρόσθεται ουσιαστικά. Έχει γίνει συνήθεια να παραβιάζονται στην πράξη όσα με λόγια υποστηρίζονται. Ο μεγάλος πια κίνδυνος βρίσκεται στη μοιρολατρική παραδοχή αυτής της κατάστασης και την προοδευτική μείωση της αντίστασής μας.

Στο βωμό της ανάπτυξης θυσιάζονται η μια μετά την άλλη περιχές θαυμάσιου φυσικού κάλλους και σπάνιος ζωικός και φυτικός πλούτος εξαφανίζεται. Σημειώνεται δε το παράδοξο ή αντιφατικό εκείνοι ακριβώς, που για τον εαυτό τους επέλεξαν ή αποδέχτηκαν τη λογική μιας άναρχης και χωρίς προοπτική ανάπτυξης, να εμφανίζονται ως αμετακίνητοι υποστηρικτές της μη επέμβασης σε άλλες περιοχές, που οι κάτοικοί τους, όμως, μπροστά στον κίνδυνο της ερήμωσης και της φτώχειας, τους αντιμετωπίζουν με καχυποψία και διάθεση απόρριψης.

Είναι αλήθεια ότι η Επαρχία Κόνιτσας γνώρισε την εγκατάλειψη σε τέτοια έκταση όσο λίγες περιοχές της πατρίδας μας και απ' αυτή την άποψη είναι φυσικό και ως ένα σημείο λογικό οι κάτοικοί της να μην εμπιστεύονται τους «ειδήμονες». Άλλωστε η πορεία ανάπτυξης και εκμετάλλευσης κάποιων επιμέρους τομέων, όπως οι ιαματικές πηγές Αμαράντου και Καβασίλλων, είναι τόσο αργή, που προβληματίζει και αποθαρρύνει και το πιο αισιόδοξους.

Σκοπός όμως αυτού του σημειώματος, όπως προαναφέρθηκε, δεν είναι οι γενικότητες, αλλά κάποιες συγκεκριμένες παραβάσεις και παραβιάσεις.

• **Παράβαση 1η.** Σχετίζεται με το ψάρεμα. Σ' αυτόν τον ωραίο τόπο όλα απα-

γορεύτηκε π.χ. το ψάρεμα στον Αώο κατά το μήνα Μάιο, όμως, επειδή κανένας δεν ήταν υπεύθυνος για την τήρηση της απαγόρευσης, ο καθένας μπορούσε να ψαρεύει ανενόχλητος.

Απαγορεύονται: Η αλλαγή της κοίτης του παταμού (μανίκια) η χρήση ψαροντούφεκου, δυναμίτη και διχτυών, το ψάρεμα μικρής σε μέγεθος πέστροφας..., αλλά όλα, αυτά στα χαρτιά. Μια ματιά στο τμήμα του Αώου από την καινούρια γέφυρα και κάτω είναι αρκετή για να πείσει και τον πιο δύσπιστο ότι η καταστροφή που γίνεται από τα κοψίματα με φορτωτές και άλλα μέσα είναι ανυπολόγιστη. Δεν πρόκειται για τα ψάρια που πιάνονται, αλλά για το γόνο που καταστρέφεται.

Για να βγούμε από το αδιέξοδο μια είναι η λύση: Να αρθούν οι ασάφειες στις νομοθετικές ρυθμίσεις και αποφάσεις, να ορισθούν υπεύθυνοι φύλακες και το σπουδαιότερο οι παραβάτες να γνωρίζουν ότι τις συνέπειες δεν μπορούν να τις αποφύγουν.

• **Παράβαση 2η. Σχετίζεται με την αμμοληψία.** Αν είναι σωστή η πληροφόρηση ότι η λήψη άμμου ή αμμοχάλικου από τον Αώο γίνεται από οποιοδήποτε ανεξέλεγκτα χωρίς να πληρώνει δραχμή, μπαίνει ένα σοβαρό ερώτημα: Γιατί ο Δήμος, το Δημόσιο ή οι κοινότητες στον τομέα αρμοδιότητάς τους, να μην παρακολουθούν και ελέγχουν την εκμετάλλευση, παράλληλα δε να εισπράττουν απ' αυτή την υπόθεση ένα ποσό, που, όσο μικρό κι αν είναι, σίγουρα θα βοηθήσει στο να γίνουν περισσότερα κοινωφελή έργα. Μήπως, όπως έχουν σήμερα τα πράγματα, πληρώνει λιγότερα ο καταναλωτής;

Αλλά κι αν ακόμη υπάρξει κάποια επιβάρυνση αξίζει τον κόπο.

Ο ΑΩΟΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΝΟΜΟ — ΕΞΟΝΤΩΤΙΚΟ
ΨΑΡΕΜΑ

Ο Αώος, είναι ένα από τα λίγα ποτάμια της Ελλάδος που μέχρι τα τελευταία χρόνια είχε απείραχτη τη φυσική του ομορφιά· και δίκαια το χαρακτήρισαν σαν το καθαρότερο ποτάμι της Ελλάδος, σαν τον Παρθενώνα της Ελληνικής Φύσης κ.α.

Σήμερα όμως ποιά είναι η κατάστασή του;

Εκτός από την επέμβαση των «μεγάλων», που με τη βάνουση και βάρβαρη κακοποίησή του με τα περιβόητα και μεγαλόπνοα φράγματα, του πήρανε και του παίρνουν τα νερά· κάτι που δεν συνέβη από καταβολής κόσμου! Τώρα βάλθηκαν με μανία και μερικά ασύνετα άτομα, να εξαφανίσουν και τα ψάρια! Δεν λέμε, ανέκαθεν ο άνθρωπος ψάρευε, αλλά ποτέ δεν διαταράσσονταν η ισορροπία στην ιχθυοπανίδα.

Αμ τώρα, και τι δεν σοφίζεται τούτος ο άνθρωπος για να εξοντώσει τα ψάρια!

Εκτός από το παράνομο ψάρεμα με δυναμίτιδα, πεζόβολο, ψαροντούφεκα, χλωρίνες κ.α., τελευταία ανεκάλυψε και άλλη μέθοδο ψαρέματος, τη μπουλτόζα. Ναι, τη μπουλτόζα και άλλα τέτοια προωθητικά μηχανήματα.

Πάντοτε με την πρόφαση της αμοληψίας μετατοπίζουν τα νερά του ποταμού σε άλλο σημείο, όπως παλιά γίνονταν με τα λεγόμενα «μανίκια», κι έτσι, ανυποψίαστος, ολόκληρος ο κόσμος της ιχθυοπανίδας, πεθαίνει.

Αν σας φέρει ο δρόμος προς την Κόνιτσα, μετά από την παλιά γέφυρα του Αώου, όπου το ποτάμι ανοίγει, θα ιδείτε πόσο εντατικά εργάζονται οι μπουλτόζες και τ' άλλα προωθητικά και εκσκαπτικά μηχανήματα. Αναρωτιόμαστε. Τι θα γίνει; Δεν υπάρχει κανείς αρμόδιος; Δήμος, Κοινότητες, Αστυνομία, Δασαρχεία δεν πρέπει να σταματήσουν την καταστροφή της υδρόβιας πανίδας του Αώου; Γιατί αδρανούν;

Η.Α

Η Δοξασμένη Κοιλάδα
(Η λεκάνη του Αώου. Η αρχαία Πα-
ραυαία)

Του Ηλία Ευθ. Παπαζήση

Μέρος Πέμπτον.

Οι Ρωμαίοι, το θεσμό των οροφυλάκων, δεν τον κράτησαν προσωρινό, όπως οι Μακεδόνες. Τον έκαναν μόνιμο θεσμό. Η συντήρηση των στρατευμένων οροφυλάκων ήταν μέριμνα του Κράτους των. Απαγορεύετο όμως σ' αυτούς να εγκαταλείπουν αυθαίρετα το οροφυλάκιο, στο οποίο ήταν τοποθετημένοι. Και, για να τους συγκρατήσουν στην υπηρεσία του οροφύλακα, παρέχουν σ' αυτούς οι Ρωμαίοι, εκτός απ' το μισθό των και έκταση γης κοντά στο οροφυλάκιο για καλλιέργεια. Όπου δε η καλλιέργεια της γης δεν ήτο δυνατή, δεν τους εμπόδιζαν ν' ασχολούνται και με τη κτηνοτροφία χωρίς να παραμελούν και τα στρατιωτικά καθήκοντά των. Την ανωτέρω απασχόληση δεν την απαγόρευαν οι Ρωμαίοι και στους οροφύλακες ακόμη, γιατί θεωρούσαν τη γεωργία και τη κτηνοτροφία τη βάση για την επιβίωση ενός λαού.

Βλέπομε λοιπόν ότι ο οροφύλαξ ήτο μεν γεωργός ή κτηνοτρόφος, αλλ' ήτο και διαβίου στρατιώτης. Έπρεπε να επιβλέπει άγρυπνα τας οδούς και τας διαβάσεις του τομέως του οροφυλακίου του. Ν' αμυνθεί ν' αποκρούσει σθεναρά κάθε εμφανιζόμενη επιδρομή. Έτσι στη ρωμαϊκή εποχή οι οροφύλακες εμφανίζονταν όχι μόνο φύλακες των συνόρων και των διαβάσεων τηρητές της τάξεως και της ησυχίας, αλλά και ως γεωργοί και ως ποιμένες.

Ενυμφεύοντο, και οι οικογένειές των διέμεναν εκεί που ήταν στρατοπεδευμένοι ως οροφύλακες και βαθμηδόν κάθε οροφυλάκιο γίνονταν οικισμός. Το παιδί διαδέχετο στην υπηρεσία του οροφύλακα τον πατέρα του και η κατάσταση συνεχίζετο.

Στην κοιλάδα του Αώου, η οποία ως γνωρίζομε βρίσκεται ανάμεσα στην Τύμφη και το Σμόλικα, οι διαβάσεις και οι κλεισωρίες ήταν πολλές. Κατ' ακολουθία και τα οροφυλάκια- τα PRAESIDIA ARMATA- ήταν πολλά. Κατά πάσα πιθανότητα ένα τέτοιο οροφυλάκιο θα ήταν στη τοποθεσία ή περιοχή που είναι σήμερα το χωριό Άρματα (Αρμάτοβο) που πήρε και το όνομα απ' το οροφυλάκιο (PRAESIDIA ARMATA).

Σαν Μακεδονικός ο θεσμός των οροφυλάκων εφαρμόσθηκε από τον ελληνομακεδόνα Πτολεμαίο και στην Αίγυπτο στην οποία μετά τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου εκυριάρχησε. Εκεί όμως ο οροφύλακας ελέγετο «Φελλάχος». Κατά παράδοξο δε τρόπο με το πέρασμα του χρόνου, το όνομα «Φελλάχος» γενικεύθηκε. Παντού ο οροφύλαξ ελέγετο «Φελλάχος». Τελικά η λέξη Φελλάχος κατέληξε «Βλάχος», και με την έννοια αυτή, Βλάχος θα πεί φύλακας. Επειδή όμως ως είδαμε οι οροφύλακες ασχολούνταν και με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, επεκράτησε, εκείνος που ασχολείται με το βασικό αυτό επάγγελμα του γεωργοκτηνοτρόφου να λέγεται «Βλάχος».

Ο Δημήτριος Γκαρζονίκας, στο βιβλίο του που αναφέραμε παρά πάνω σελίδα 9 γράφει: «Εάν σημασιολογικώς εξετάσωμεν την λέξιν «Βλάχος» την ευρίσκομεν παραγομένην μετά προσδιοριστικής επαγγελματικής σημασίας εκ της Δωρικής λέξεως βλαχά, της σημαίνουσας ο βελασμός των προβάτων». Ο ίδιος Γκαρτζονίκας πάλι στη σελίδα 20 του βιβλίου του που αναφέραμε, γράφει: «Οι ποιμένες αυτών ονομάζονται συνήθως δημωδώς και βλάχοι εκ του Δωρικού ρήματος βλάχω, ο βλάχων, του σημαίνοντος ο μιμούμενος το βέλαισμα των προβάτων (υπονοείται ποιμήν)».

Ο Τηλέμαχος Κατσουγιάννης, στο βιβλίο του «Περί των Βλάχων των Ελληνικών χωρών» γράφει, ότι η λέξη

«Βλάχος», προήλθε απ' τη Γερμανική «Βάλχ ή Βαλάχ» (WALCH, WALACH). Τούτο και ο Κων. Κούμας αναφέρει στην «Ιστορία των ανθρωπίνων πράξεων» (σελ. 16-17). Το ίδιο δε αποφαίνεται και ο Θεόδωρος Σαράντης στο βιβλίο του «Οι βλαχόφωνοι του Ελληνικού χώρου» σελίδα 15.

Ο Καθηγητής όμως Αντώνιος Κεραμόπουλος στη μελέτη του «Βλάχοι» Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών 1953, σελ. 344, αποδεικνύει, ότι η λέξη «Βλάχος», προέρχεται απ' το όνομα «Φελλάχος, Φαλλάχος, Βαλλάχος, Βλάχος». Τη γνώμη του ασπάζομεθα και ημείς.

Όταν δε Αυτοκράτορας των Ρωμαίων ήταν ο Σεπτίμιος Σεβήρος, για την καλύτερη εμπέδωση της τάξης και της ασφάλειας, την αποτελεσματικότερη διαφύλαξη των οδών και των διαβάσεων, κτίσθηκαν πύργοι που ελέγοντο «μπούρτζι» (BURCIS) και οι φύλακες που τοποθετήθηκαν σ' αυτούς ονομάσθηκαν «Μπουρτζόβλαχοι» με την έννοια πάλι, ότι Βλάχος θα πει φύλακας. (Δημ. Γκαρτζονίκας στο βιβλίο του που αναφέραμε σελίδα 27).

Αλλ' αναξάρτητα της ονομασίας που πήραν οι οροφύλακες (φελλάχος, βλάχος, Μπουρτζόβλαχος ή βαλλάχος) αυτοί δεν έπαυσαν να είναι Έλληνες. Γιατί όπως γράψαμε δεν ήταν ξένοι, ήταν γηγενείς, ντόπιοι, και στα μέρη που απλώνονταν τα οροφυλάκια κατοικούσαν Έλληνες. Αυτοί τηρούσαν λοιπόν τη Δημοσία ασφάλεια και στις ψηλότερες κορυφές των βουνών ακόμη.

Ως υπάλληλοι όμως του ρωμαϊκού κράτους οι οροφύλακες, ήταν αναγκασμένοι να έρχονται σ' επαφή και με τις διάφορες Ρωμαϊκές Αρχές. Κοινό δε οργανικό για συνεννόηση αναμεταξύ των ήταν η γλώσσα. Αναγκαστικά έπρεπε να μάθουν και να ομιλούν με αυτούς τη ρωμαϊκή γλώσσα, τη Λατινική. Παρ' ότι δε οι οροφύλακες ήταν υπάλληλοι του ρωμαϊκού κράτους, δεν είχαν

τον τίτλο του Ρωμαίου πολίτη. Για να τον αποκτήσουν τον τίτλο αυτό, έπρεπε να υπηρετήσουν στον ρωμαϊκό τακτικό στρατό, υπηρεσία που κρατούσε πάνω από 20 χρόνια. Πολλοί λοιπόν για να αποκτήσουν και τον τίτλο του Ρωμαίου πολίτη, κατετάσσοντο στο ρωμαϊκό τακτικό στρατό, και όταν αποστρατεύονταν ονομάζοντο !ROMANIB δηλ. ρωμαίος πολίτης.

Ενυμφεύοντο ούτοι στην πατρίδα των Ελληνίδες και σαν απόμαχοι και πολύ γνώστες της Λατινικής γλώσσας χρησιμοποιούνταν και στην υπηρεσία των οροφυλακών. Αργότερα, ήτοι το 212 π.χ., με τις μεταρρυθμίσεις που έκανε ο Αυτοκράτορας Καρακάλλας, αναγνωρίστηκαν ως Ρωμαίοι πολίτες (CIVES ROMANI) όλοι συλλήβδην οι υπήκοοι του ρωμαϊκού κράτους αδιακρίτως εθνικότητας και καταγωγής.

Έτσι η γενεά αυτή, απ' την εκμάθηση της Λατινικής γλώσσας, και τη στενή επαφή που είχε εξαιτίας της υπηρεσίας με τους Ρωμαίους έπαθε ένα γλωσσικό τραυματισμό. Δημιουργήθηκε απ' τον γλωσσικό αυτόν τραυματισμό, η τοπική διάλεκτος, η οποία επειδή εχρησιμοποιείτο μόνο απ' τους οροφύλακες και τις οικογένειές των, ονομάσθηκε η διάλεκτος αυτή «Βλαχική» εφ' όσον ως είπαμε ο οροφύλακες ονομάζετο «φελάχος - Βλάχος εκείνοι δε που την ομιλούσαν ονομάσθηκαν ελληνόβλαχοι, γιατί όπως αποδείξαμε ήταν οι οροφύλακες ελληνικής καταγωγής.

Οι Τούρκοι, τους Ελληνόβλαχους, για να τους ξεχωρίσουν απ' τους άλλους Βλάχους που είχαν στην επικρατεία των, (Ρουμανία - Δακία) τους ονόμασαν «Κουτσόβλαχους» δηλαδή μικρούς βλάχους. Η λέξη Κουτσόβλαχος είναι σύνθεση, απ' τη τούρκικη λέξη «Κουτσούκ» που θα πει «μικρός» και τη λέξη «βλάχος» (κουτσόβλαχος». Απόδειξη ότι και οι Τούρκοι ακόμη ανεγνώριζαν, ότι οι ελληνόβλαχοι δεν είχαν καμιά σχέση, με τους βλάχους της Ρου-

μανίας, της Δακίας κ.α.α

Παρά τον γλωσσικό όμως τραυματισμό που έπαθαν οι οροφύλακες, και παρ' ότι ο θεσμός των οροφυλάκων κράτησε πολλούς αιώνες, εκείνοι δεν έπαυσαν να είναι Έλληνες. Διετήρησαν ακέραια την Εθνικοπολιτική οντότητά των, εκράτησαν τα προγονικά των ήθη και έθιμα. Ελάτρευαν τον Δία (Ζάν) και τη θεά της δύναμης τη «Διώνη». Επίστευαν, ότι στην κάθε κορυφή βουνού εστέκετο ο Ζαν, και απ' αυτό στην ελληνοβλαχική η βουνοκορφή λέγεται «τζεάνε» Απ' τη Θεά της δύναμης «Διώνη» στην ελληνοβλαχική ο δυνατός λέγεται «τζιόνε» Ο θεός λέγεται στην ελληνοβλαχική (κουτσοβλαχική) «Ντομνουτζαίου» ή «Ντομνουτζάουλε». Λέξη σύνθετη, της οποίας το μεν πρώτον συνθετικό είναι λατινικό ερμηνευόμενο «Κύριος» το δε δεύτερο συνθετικό δεν απέχει της αληθείας, ότι είναι το όνομα «Ζαν» παραφθαρμένο (DOMNUTJALE Κύριος Ζαν).

ΓΚΑΜΗΛΑ 88

Μεσημέρι στο Πάπιγκο και φοράμε τις αρβύλες κάτω από τον πλάτανο της παλιάς εκκλησίας. Πιάνουμε κουβέντα με τον Ρούπερτ και την Ελίζαμπεθ που μόλις γύρισαν από το βουνό όπου είχαν πάει με το δεκάχρονο γιό τους για ορειβατικό σκι. Καταγοητευμένοι από την ομορφιά και την ακόμα άγρια φυσιογνωμία του-αυτός άλλωστε είναι και ο λόγος που τραβά τους περισσότερους ξένους εδώ-μας μιλάνε για πολύ ώρα ενώ εμείς περιεργαζόμαστε τον εξοπλισμό τους. Τελικά αυτά τα ορειβατικά σκι είναι φανταστικά.

Χαιρετάμε τους φίλους και φεύγουμε. Περνάμε τα τελευταία σπίτια του χωριού, τη βρύση «Αβραγόνιο» και ανηφορίζουμε το φιδωτό πολυπερπατημένο μονοπάτι μέσα στους σιούμους (ντούσκα ή βαλανιδιές) και τις λεφτοκαρυές (φουντουκιές) ως τη βρύση «Αντάλκη». Λίγο μετά τη σάνη του Αρι-

στάκη το χιόνι βουλιάζει και φοράμε τις γκέτες. Ακολουθούμε τα πατήματα στο χιόνι και αναρωτιόμαστε ποιος ανέβηκε πριν από εμάς. Παρατηρούμε τις γραμμές από τα σκι των Αυστριακών και θαυμάζουμε τις τεχνικές τους.

Τα πατήματα της αρκούδας διασταυρώνονται με τα σκι. Οι πέρδικες σκιαγμένες (φοβισμένες) απομακρύνονται. Βγάζω τα κυάλια και κοιτάζω πότε στο Λάπατο και πότε στην Αστράκα. Ακολουθώντας συστηματικά τα πατήματα του προηγούμενου κάνουμε τα ίδια καγκέλια (ζικ-ζακ) με αυτόν. Πέρασαμε ήδη τον «Τράφο» και σταματάμε στο βράχο λίγο πριν την «Κρούνα». Ο ήλιος πέφτει και μεις συνεχίζουμε. Το καταφύγιο φάνηκε και τα γκαλίτσια (καλιακούδες) δε φαίνεται να έχουν σκοπό να σταματήσουν να φωνάζουν πάνω από το κεφάλι μας. Φτάσαμε ήδη στη Ραδόβολη και κοιτάζουμε προς τη Δρακόλιμνη και τον Πλόσκο. Το φερμουάρ της σκηνής που έχει στηθεί μεταξύ μιας χιονούρας και του τοίχου του καταφυγίου ανοίγει και εμφανίζεται έκπληκτος μπρός στα μάτια μας ο νεαρός Αμερικάνος. Διακόψαμε το διάβασμά του...

Με λίγη προσπάθεια ανοίγουμε την πόρτα του καταφυγίου και περνάμε μέσα. Ο Γκρέγκ περιεργάζεται τα πάντα. Είναι η πρώτη φορά που επισκέπτεται την Ελλάδα και αυτό που τον έκανε να έρθει σ' αυτό ειδικά το μέρος ήταν η αναζήτηση μιας περιοχής που κρατά ακόμα τα φυσικά της χαρακτηριστικά και χαρίσματα και που δεν έχει θυσιαστεί ακόμα στο βωμό της ανάπτυξης. Χτες ήταν στο Βίκο και στο Πάπιγκο, σήμερα εδώ και αύριο στον Αώο και στην Κόνιτσα.

Το φεγγάρι έχει βγεί προ πολλού φωτίζοντας τα πάντα πάνω στο κατάλευκο χιόνι κι εμείς κουβεντιάζουμε για ώρα πολλή πλάι στη φωτιά. Μιλάμε για τη Γκαμήλα, τα αγριόγιδα και τις λιγοστές αρκούδες της Ελλάδας καθώς επίσης για τα Ρόκυ μαουντένς, τα γκρίτλι

και τα μάουντεν - γκόατς της Αμερικής. Εκεί τουλάχιστον βρίσκονται σε καλύτερη μοίρα μια και στον κόσμο έχει γίνει κατανοητή η σημασία τους.

Το πρωϊ, έπειτα από το τσαϊ ξεκινάμε εμείς για Γκαμήλα κι ο Γκρέγκ για Πάπιγκο και Κλειδωνιά. Ούτε που μας πέρασε απ' το μυαλό πως σήμερα είναι Πάσχα γι' αυτόν, για μας Κυριακή των Βαΐων. Κάνουμε στα γρήγορα δυο σχοινιές στο παγωμένο χιόνι και κατηφορίζουμε για Ξερόλιμνη που κάθε άλλο παρά ξερή είναι. Τα σημάδια για την Γκαμήλα έχουν θαφτεί κι αυτός ο καιρός δεν λείει ν' ανοίξει. Η Αστράκα ορθώνεται από πάνω μας και τα γκαλίτσια στριφογυρίζουν για ώρα πολύ. Προχωράμε γρήγορα μια και λόγω της συννεφιάς το χιόνι είναι σε καλή κατάσταση. Οι πύργοι - σημάδια των τσοπάνηδων για να ξεχωρίζουν τα βοσκοτόπια - είναι το μόνο ανθρώπινο κατασκεύασμα που ξεχωρίζει.

Τα πατήματα του λύκου κατευθύνονται προς τον Καρτερό. Δεν πρέπει να έχει πολλή ώρα που πέρασε...

Τα σύννεφα στέκουν από πάνω μας μα το φως είναι έντονο, φοράω τα γυαλιά για το χιόνι και βρίσκομαι στην άκρη μιας κορνίζας να πέφτω εκεί που μου φαινόταν όλα ίσα.

Πιάνουμε τη μεγάλη ανηφόρα για την κορυφή. Το πόδι του Σάκη πονάει· σταματάει, εγώ συνεχίζω, η ανηφόρα είναι δύσκολη, το χιόνι παγωμένο. Το πιολέ-ορειβατική αξίνα αποδεικνύεται χρήσιμο εργαλείο.

Σκάβω πατήματα και προχωρώ. Βλέπω τη Γκαμήλα II, κάπου υπάρχουν παλιά πατήματα στο χιόνι. Πολύς κόσμος ανέβηκε προχτές. Συνεχίζω, να κι ο Καρτερός, η Τσούκα Ρόσσα, κι ο Αβάλος. Πρέπει να προσέχω, γιατί στην κορυφή όλα είναι παγωμένα, μια λάθος κίνηση και έφυγα. Από τη μια μεριά φαίνεται το Βρυσοχώρι κι από την άλλη η Κόνιτσα κι ο κάμπος της. Ευθεία μπρο-

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ

Από την Κόνιτσα στη Δρακόλιμνη της Τύμφης

Τα παιδιά της έκτης τάξης μαζί με τον δάσκαλό μας κ. Ανδρέα Αποστόλου σχεδιάζαμε από καιρό να πάμε μια εκδρομή στην όμορφη Τύμφη και να επισκεφτούμε το καταφύγιο Παπίγκου και την Δρακόλιμνη.

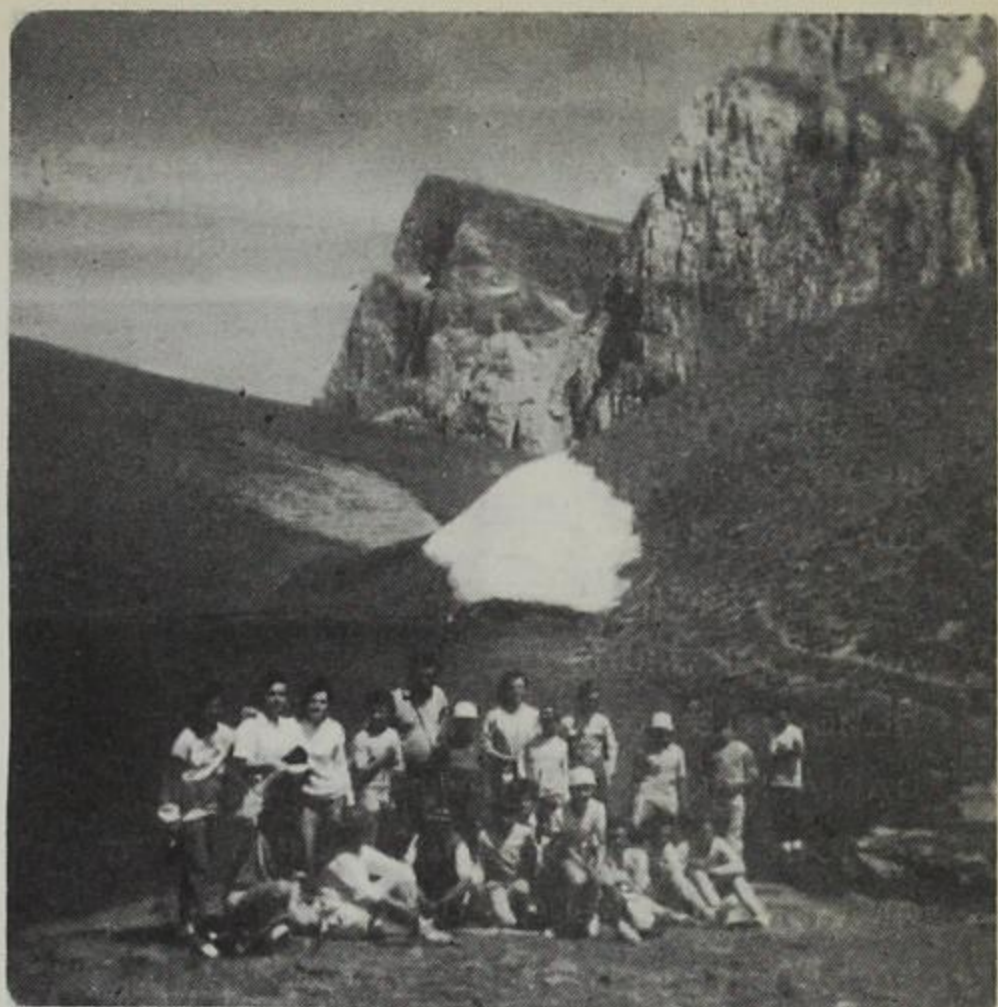
Πολλές φορές αλλάξαμε ημερομηνία, τελικά η οριστική δόθηκε για τις 18 Ιουνίου. Τη μέρα αυτή όλα τα παιδιά φορτωμένα με τα σακκίδια μας περιμέναμε το λεωφορείο στην αυλή του Β' Δημοτικού σχολείου. Ήμασταν η γνωστή παρέα της ΣΤ' καθώς και κάποια άλλα παιδιά του Δημοτικού, του Γυμνασίου

στά ο Σμόλικας με τα χωριά του, Ελεύθερο, Παλιοσέλι, Πάδες, Άρματα. Βγάζω τη μηχανή και φωτογραφίζω το Ροϊδοβούγι, κάτω το Στόμιο, που είσαι μπαρμπα - Νικόλα; Τα σύννεφα μαζεύτηκαν, μπουμπουνητά ακούγονται, ο Σμόλικας χάθηκε. Βλέπω το πεσμένο υψομετρικό κολωνάκι της κορυφής και προβληματίζομαι... Θυμάμαι εκείνη την κοπέλα που την είχε χτυπήσει ο κεραυνός στο Αυγό.... Βγάζω ακόμα μερικές φωτογραφίες και φεύγω...

Τελευταία είχα πάει στον Παρνασσό, δεν είχε τίποτα να γράψω, ούτε να φωτογραφίσω. Δρόμοι, ασφαλτος, αυτοκίνητα, συρματοσκόινα, μεταλλικά κλουβιά σκουπίδια και πολύχρωμα ανθρωπάκια... Ωστόσο έβγαλα μια φωτογραφία, την επιγραφή ενός μαγαζιού «ΤΑΒΕΡΝΑ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ».

Ας παραδειγματιζόμαστε από τα λάθη των άλλων και ας κοιτάξουμε να μην κάνουμε και τα δικά μας βουνά και τους ανθρώπους τους άχρηστες πεταμένες πλαστικές σακούλες που τις παρασέρνει ο άνεμος έπειτα από την πρώτη φθινοπωρινή βροχή.....

Χ.Π.

και του Λυκείου. Σύνολο 30 παιδιά. Συνοδοί μας ήταν ο κ. Αποστόλου και η κ. Χαρίκλεια. Τελικά το λεωφορείο έφτασε. Τα παιδιά συμπρόχονταν για να προλάβουν τις καλύτερες θέσεις. Θα πηγαίναμε ως το Πάπιγκο με το λεωφορείο του κ. Θεόδωρου Γκόγκου - και από εκεί με τα πόδια ως το Καταφύγιο. Η διαδρομή αν και ανώμαλη ήταν ευχάριστη. Μετά από 1 ώρα ταξίδι φτάσαμε στο μικρό Πάπιγκο. Φορτώσαμε τα σακκίδια μας στην πλάτη, αφήσαμε το λεωφορείο και πήραμε το δρόμο για το Καταφύγιο. Η διαδρομή ήταν 3 ώρες με τα πόδια. Κάναμε 5 περίπου στάσεις. Η ανηφόρα ήταν απότομη σαν μαχαίρι, εμείς αμάθητοι σε τόσο μεγάλη πορεία, αγκομαχούσαμε, ιδρώναμε, πέφταμε κάτω από την κούραση. Ευτυχώς που βρίσκονταν και μερικές βρύσες στο δρόμο και παίρναμε κουράγιο για να ξαναρχίσουμε.

Μετά από δύομισι ώρες φτάσαμε στην τελευταία βρύση. «Λίγο μας χωρίζει από το καταφύγιο» σκεφτόμασταν και παίρναμε περισσότερη δύναμη.

Επιτέλους, το καταφύγιο φάνηκε στον ορίζοντα. Όλα τα παιδιά τρέξαμε

προς αυτό. Ο γρήγορος Αποστόλης Παπαγεωργίου της Ε' τάξης έφτασε πρώτος. Σιγά - σιγά φτάσαμε όλοι και το ρίξαμε στο φαϊ.

Αφού φάγαμε, πήγαμε για να ξεκουραστούμε, τι να ξεκουραστούμε δηλαδή που μόλις ανεβήκαμε τη σκάλα και αντικρίσαμε μπροστά μας μια σειρά από διπλά κρεβάτια, σκεφτήκαμε πως ήταν ωραία να παίξουμε κυνηγητό. Το τι γινόταν δύσκολο να σας το περιγράψω. Παιδιά πήγαιναν με πηδήματα από το ένα κρεβάτι στο άλλο. Φωνές κακό. Οι δάσκαλοί μας τα 'χασαν. Οι ώρες κυλούσαν ευχάριστα.

Τώρα πια ήταν 12.45 ώρα για να πάμε στη Δρακόλιμνη. Μαζευτήκαμε και ξεκινήσαμε.

Αρχικά η πορεία μας ήταν κατηφορική ως την Ξηρόλιμνη, μετά ο δρόμος γινόταν ανηφορικός και δύσκολος. Μετά από μια ώρα φτάσαμε στην όμορφη Δρακόλιμνη. Εκεί πάνω φυσούσε δυνατά. Ο αέρας χτυπούσε στα πρόσωπά μας. Σε ορισμένα σημεία είχε χιόνι και το κάτασπρο χρώμα του δημιουργούσε μια όμορφη αντίθεση με την καταπράσινη χλόη. Μετά από τόσο καιρό ξαναείδαμε χιόνι. Η χαρά μας ήταν απερίγραπτη. Σαν να μην ήμασταν κουραμένοι αρχίσαμε τον χιονοπόλεμο. Γέλια φωνές. Μετά από αρκετή ώρα σταματήσαμε λίγο να ξεκουραστούμε.

Παρατηρήσαμε την λίμνη. Όμορφη πεντακάθαρη και βαθιά.

Κανείς δεν γνωρίζει το βάθος της. Ο θρύλος τη θέλει άπατη.

Το απογευματάκι πήραμε το δρόμο που μας οδηγούσε πίσω στο καταφύγιο. Από εκεί κατηφορίσαμε για το Πάπιγκο. Ήταν μια όμορφη μέρα και είχαμε μια ανεπανάληπτη εμπειρία. Εγώ προσωπικά για πρώτη φορά δοκίμασα τις δυνάμεις μου σε μια τόσο μεγάλη πορεία. Η μέρα αυτή για μας τα παιδιά της έκτης είχε μεγάλη σημασία. Μας έδωσε

την ευκαιρία για μια ακόμη φορά, έστω και τελευταία, να βρεθούμε όλοι μαζί και κοντά στο δάσκαλό μας.

Αυτή ήταν σίγουρα η πιο σημαντική εμπειρία της ζωής μας. Βλέπετε ο καλός δάσκαλος μας δεν μας έμαθε μόνο να αγαπάμε τα γράμματα αλλά και τη φύση.

Δήμητρα Τσαρούχη.
Μαθήτρια της ΣΤ' Τάξης του Β' Δημοτ.
Σχολ. Κόνιτσας.

ΒΥΡΣΟΔΕΨΕΙΟ

Έχει περάσει αρκετός χρόνος από την ημέρα που πάρθηκε η σημαντική για την Κόνιτσα απόφαση απομάκρυνσης του βυρσοδεψείου.

Το πρόβλημα είχε και έχει δυσκέλη: Το ένα σχετίζεται με την απομάκρυνση «καθ' εαυτή» και το άλλο με την αξιοποίηση του κτιρίου και το γενικότερο προγραμματισμό ανάπτυξης της περιοχής.

Σχετικά με την απομάκρυνση έχουν γίνει βήματα αξιόλογα. Πιο συγκεκριμένα στις 15/6/88 η ΤΕΔΚ Ν. Ιωαννίνων συζήτησε το θέμα της μεταφοράς και επειδή οι αιτήσεις για εγκατάσταση του βυρσοδεψείου ήταν πολλές - πάνω από δέκα - ανέθεσε στους υπηρεσιακούς παράγοντες της Νομαρχίας να κάνουν συγκεκριμένη εισήγηση. Όπως πληροφορηθήκαμε, μεταξύ των άλλων, αίτηση για εγκατάσταση του βυρσοδεψείου έχουν υποβάλει και οι κοινότητες Μολυβοσκεπάστου, Βήσσανης και Κεφαλοβρύσου

Εκεί όμως, που φαίνεται ότι δε σημειώθηκε καμιά πρόοδος είναι το δεύτερο σκέλος. Κανένας δεν γνωρίζει τι θα γίνει το κτίριο, καμιά συγκεκριμένη πρόταση ανάπτυξης δεν έχει μπει στο δρόμο της υλοποίησης.

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι το καλοκαίρι δε θα περάσει άπρακτο. Έτσι η αλλιώς το περιοδικό για θέματα ανάπτυξης, θε έχει τις στήλες του πάντα ανοιχτές.

«ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΜΕ ΠΑΤΡΟΓΟΝΙΚΟΥΣ
ΑΝΤΙΛΑΛΟΥΣ
ΤΗΣ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ»
Ν. ΤΣΙΠΑ

Το νέο βιβλίο του Ν. Τσίπα, με το χαρακτηριστικό τίτλο «Αντάμωμα με πατρογονικούς αντίλαλους της Πυρσόγιαννης» έρχεται να συμπληρώσει μια σειρά από δυο προηγούμενα βιβλία του! «Αρμαθιά αναμνήσεων από την Πυρσόγιαννη» και «Αντιλάλημα Αρμαθιάς»

Όπως γράφει ο ίδιος στον επίλογο «...προσπαθήσαμε κατά το δυνατόν να ξαναζωντανέψουμε την αληθινή πατρογονική ιστορία, τα πραγματικά γεγονότα, να ποτίσουμε το σωστό πατρογονικό δέντρο, όπως το έφκιασαν και το μεγάλωσαν οι παλιοί χωριανοί και όχι να φτιάσουμε μύθους και τύπους, αλλότριες και φανταστικές ιστορίες...»

Το βιβλίο του, όπως και τα προηγούμενα, ο συγγραφέας το προσέφερε εντελώς δωρεάν στο Σύνδεσμο των «εν Αττική Πυρσογιαννιτών», με τη θερμή παράκληση οι εισπράξεις απ' αυτό να διατεθούν για την αξιοποίηση και μετατροπή σε «Πνευματικό Κέντρο Πυρσόγιαννης» του διωρόφου οικήματος, επί της οδού Ζήνωνος 27, το οποίο δώρισε αείμνηστος Πυρσογιαννίτης Πέτρος Θρόντζος.

Το «Αντάμωμα με πατρογονικούς αντίλαλους της Πυρσόγιαννης» αποτελεί σημαντική προσφορά στο χώρο της λαογραφίας και οποιοσδήποτε μπορεί να το προμηθευθεί αφού απευθυνθεί στο δικηγορικό γραφείο του προέδρου του Συλλόγου και της Ομοσπονδίας Συλλόγων Επαρχίας Κόνιτσας κ. Μιχ. Μαρτσέκη, επί της οδού Λυκούργου 9, τ.τ. 105551.

Ακόμη, όποιος θέλει να διατυπώσει εντυπώσεις, κρίσεις και παρατηρήσεις για το βιβλίο, μπορεί να αποτανθεί στη διεύθυνση του συγγραφέα: Ξενοφώντος 4, Μαρούσι, Τ.Τ. 15124.

Η ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Χρήστου Σκανδάλη

Στην ιστορία του Σχολικού Συνεταιρισμού στην Ελλάδα και του συνεταιριστικού πνεύματος στην ελληνική εκπαίδευση, η Αναγνωστοπούλειος Γεωργική Σχολή Κόνιτσας κατέχει την πρωτοπορία.

Ο μαθητικός συνεταιρισμός του «Αναγνωστοπούλειου Γεωργικού Σχολείου Κόνιτσας» (όπως λέγονταν τότε) ιδρύθηκε το 1929. Στην αρχή λειτουργούσε σαν προμηθευτικός και πιστωτικός συνεταιρισμός, για να πουλούνται, από κοινού προϊόντα του γεωργικού σχολείου. Δεν διέφερε πολύ από συνεταιρισμό ενηλίκων και συμμετείχαν σ' αυτόν όλοι οι μαθητές της Σχολής.

Από έκθεση του διευθυντή της Σχολής το 1938 μαθαίνουμε ότι η λειτουργία του μαθητικού αυτού συνεταιρισμού είχε σαν σκοπό την καλλιέργεια του συνεταιριστικού πνεύματος στους μαθητές καθώς και της συνεργασίας. Ακόμη απέβλεπε να ασκήσει τους μαθητές στη διοίκηση συνεταιρισμού και στην τήρηση λογιστικών βιβλίων. Όμως πολύ χαρακτηριστικά το πνεύμα και η δράση του, φαίνεται σε έγγραφο του πληρεξουσίου των «Σχολών Μιχαήλ Ανάγνου» που στάλθηκε από τη Βοστώνη των Η.Π.Α. στην Υπηρεσία Συνεταιριστικής Εκπαιδεύσεως στην Ελλάδα. Εκεί αναφέρεται ότι το σχολείο (Αναγνωστοπούλειο) στους 60 μαθητές του με τις τρεις τάξεις παραχωρούσε λαχανόκηπο, που τον καλλιεργούσε κάθε μαθητής τις ελεύθερες ώρες. Ο μαθητικός συνεταιρισμός δάνειζε χρήματα στους μαθητές για τα καλλιεργητικά έξοδα, ύστερα από έγκριση του σχολικού συμβουλίου. Οι μαθητές ξεχρεώνονταν, όταν πουλούσαν τα προϊόντα τους. Η πώληση των προϊόντων γινόταν στο

σχολείο ή και στην αγορά. Με τα κέρδη τους οι μαθητές προμηθεύονταν είδη για τις ατομικές τους ανάγκες.

Οι μαθητές, ακόμη, μάθαιναν να συνεργάζονται, να μπαίνουν στο πνεύμα γεωργικής οικονομίας, να κρατούν λογαριασμούς, να αλληλοβοηθούνται. Και, τέλος, προετοιμάζονταν σαν μελλοντικά στελέχη, του συνεταιρισμού του χωριού τους και της κοινοτικής αυτοδιοίκησης.

Το 1940, με τον πόλεμο, έκλεισε το Αναγνωστοπούλειο Γεωργικό Σχολείο και αναγκαστικά και ο Σχολικός Συνεταιρισμός του έπαψε να λειτουργεί.

Η Σχολή ξανάνοιξε το σχολικό έτος 1953-54 και ο Σχολικός Συνεταιρισμός ξανασυστήθηκε το 1955 - 56. Έτσι, μπορούμε να πούμε, αρχίζει η δεύτερη περίοδος λειτουργίας του.

Από έκθεση της ΠΑΣΕΓΕΣ, Υπηρεσία Συν/τικής Εκπαιδύσεως, (Σχολικοί Συνεταιρισμοί, αριθ. 4, 1956 - 57) μαθαίνουμε αρκετά για τις δραστηριότητες του Σχολικού Συνεταιρισμού Αναγνωστοπουλείου. Επισημαίνεται καταρχήν η γοργή ανάπτυξή του και η αξιολογη πρόοδός του. Διευθυντής της Σχολής είναι ο γεωπόνος Δημ. Παπαδόπουλος και υπεύθυνος του συνεταιρισμού ο καθηγητής γεωπονικών Νικόλ. Τζώρας. Από τη διαχείριση του ταμείου του σημειώνουμε: Υπόλοιπο Ταμείου 1955 - 56: 1,450,60. Έσοδα από λαχανικά (πώληση) 1956 - 57: 5259, 65. «Έσοδα εκ διαθέσεων κονίκλων: 261,50». «Προϊόν δανείου από την Σχολήν: 774,05». Σύνολο εισόδων: 7745,80. Στη συνέχεια παραθέτονται τα έξοδα: «Πληρωθέντα μερίσματα εκ κερδών εργασιών του Συνεταιρισμού εις 22 μέλη αποχωρήσαντα λόγω αποφοιτήσεως: 755,90» «Εις τους ιδίους επιστροφή συνεταιρικών μερίδων». Ακολουθούν έξοδα για σπόρους, για λιπάσματα, για γραφική ύλη, βιβλία του συνεταιρισμού, για είδη υποδήσεως και για γεωργικά βιβλία. Μένει και υπόλοιπο για το νέο σχολ. έτος.

Άξιες λόγου είναι οι εργασίες «των νεαρών συνεταιίρων» και μνημονεύονται στην παραπάνω έκθεση. Καλλιέργησαν λαχανοκομικά προϊόντα χωριστά κάθε άτομα και τα παρέδωσαν στο Διοικητικό Συμβούλιο», «όπερ εμερίμνησε δια την διάθεσίντων και διανομήν του προκύψαντος κέρδους εις τα μέλη, αναλόγως της συμβολής εκάστου...» Εγκατέστησαν «κονικλοτροφείον». Προέβησαν στην εγκατάσταση και φύτευση αμερικανικών κλημάτων... Εγκατέστησαν μόνιμο θερμοσπορείο λαχανικών... Καλλωπισμός και εξωραϊσμός της Σχολής... Ακολουθούν τα σχέδια και οι προοπτικές για επέκταση εργασιών του Συνεταιρισμού. Παραθέεται πίνακας των βιβλίων του Συνεταιρισμού.

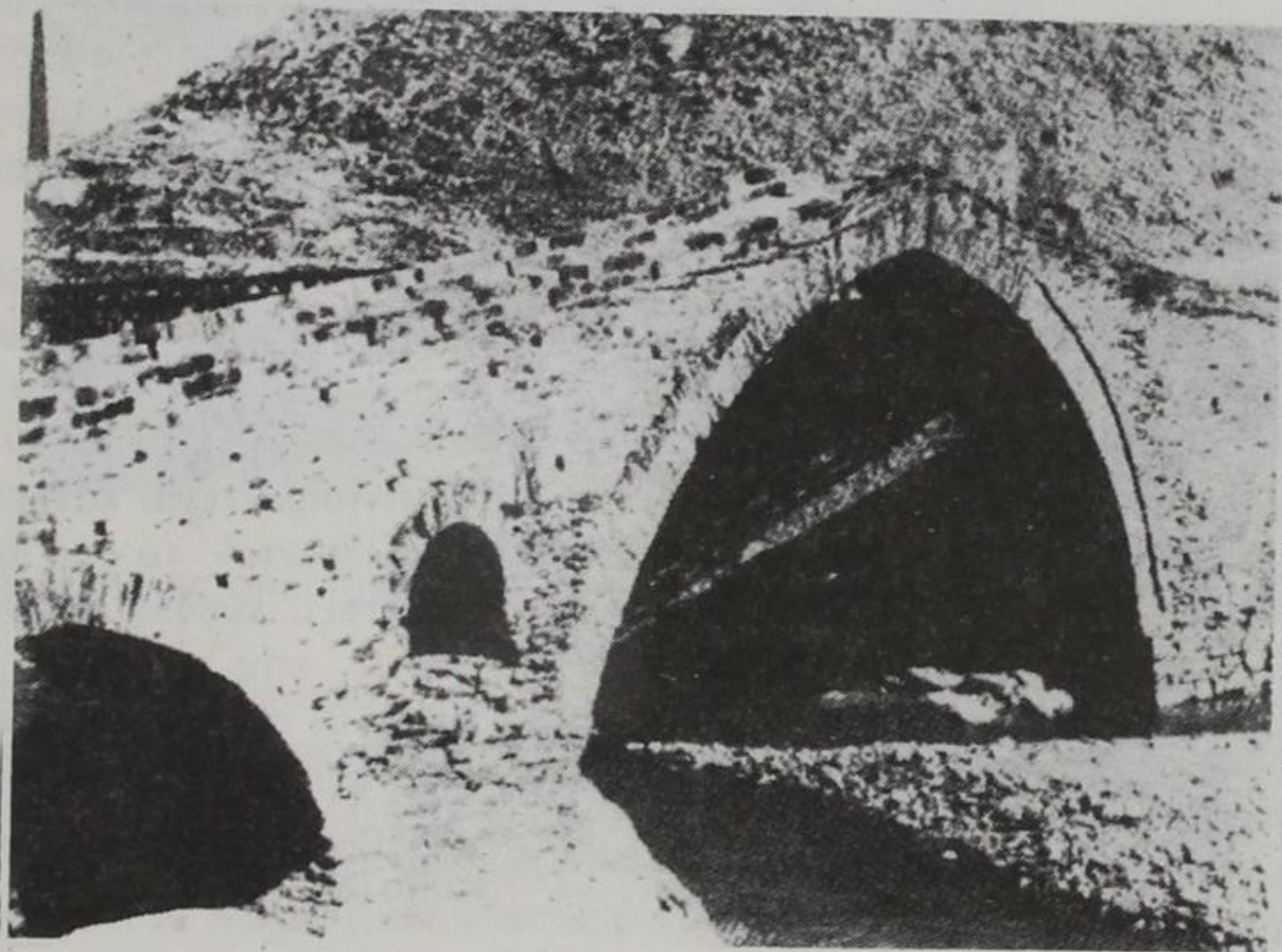
Και κλείνει η αναφορά στην κίνηση του Αναγνωστοπούλειου Συνεταιρισμού με έκθεση του Επιθεωρητή Συνεταιρισμών ΑΤΕ της 7ης Περιφέρειας Κ. Κοντοδήμα, που ανάμεσα στα άλλα λέει: «Η Επίδρασις του Σχολικού Συνεταιρισμού επί της εν γένει ζωής των νεαρών μελών υπήρξεν τεραστία κατά τας διαπιστώσεις του Διευθυντή της Σχολής και των Επιμελητών αυτής, οίτινες εξεφράσθησαν λίαν ενθουσιωδώς δια τον Συνεταιρικόν θεσμό, όστις αναπτύσσει την εργατικότητα, πρωτοβουλίαν και αυτενέργειαν των μελών, εξαλείφει συν τω χρόνω τον ατομικισμόν... δημιουργεί τας προϋποθέσεις δια να καλιεργηθεί η ικανότης των μελών να διοικούν και να λύουν τα προβλήματα της ζωής δια πρακτικών μέσων και μεθόδων».

Κλείνουμε το σημείωμα για το Σχολ. Συνεταιρισμό της Αναγνωστοπουλείου Γεωργικής Σχολής με την ελπίδα πως θα βρεθεί κάποιος φιλότιμος πνευματικός εργάτης να σκύψει στα αρχεία της. Η έρευνα δε θα μας δώσει μόνο στοιχεία για την ιστορία του Σχολικού Συνεταιρισμού, αλλά θα γίνει και παράδειγμα για μίμηση στο χώρο της Ηπείρου σήμερα.

ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΜΑΣ

Τα γεφύρια στο Σαραντάπορο.

του Σωτ. Τουφίδη

Το γεφύρι της Ζέρμας στο Σαραντάπορο

Ο Σαραντάπορος περνάει δίπλα ή ανάμεσα από τα περισσότερα χωριά της επαρχίας μας. Μαζί με τους παραποτάμους του ποτίζει και δροσίζει χωράφια και κηπάρια στα λεγόμενα «Μαστοροχώρια» ευεργετώντας τους κατοίκους.

Τους καλοκαιρινούς μήνες είναι ήμερος κι ευκολοδιάβατος στα περισσότερα σημεία (πόρους), αλλά απ' το χινόπωρο ως την άνοιξη γίνεται άγριος, δυσκολεύει το πέρασμα και πολλές φορές το κάνει αδύνατο.

Πολλοί άνθρωποι καθώς και ζώα βρήκαν το θάνατο στ' αφρισμένα κι ορμητικά νερά του κατά το παρελθόν. Από παλιά οι κάτοικοι της περιοχής αντιμετώπισαν το πρόβλημα της, μεταξύ τους, επικοινωνίας και γενικότερα της επαφής τους με τον άλλο κόσμο της χώρας και του εξωτερικού. Η ανάγκη τους έκανε να βρουν τρόπους εύκολου και ακίνδυνου περάσματος των ποταμών κι αυτό το πέτυχαν με τα πέτρινα θολωτά γεφύρια, έργα του μόχθου και της ευφυΐας των ντόπιων μαστόρων. Στην οικοδόμηση αυτών των γεφυριών πολύ

συνέβαλαν ορισμένοι πλούσιοι ταξιδεμένοι συμπατριώτες καθώς και οι κάτοικοι των χωριών με την προσωπική τους εργασία.

Στο Σαραντάπορο σήμερα διατηρείται μόνο ένα γεφύρι, που αντιστέκεται πεισματικά στη φθορά του χρόνου και των καιρικών συνθηκών. Είναι το γεφύρι που χτίστηκε ανάμεσα στο Κάντσικο και τη Ζέρμα πριν από πολλά χρόνια. Περιμένουμε την Εφορ. Νεωτ. Μνημείων να κάνει κάτι για τη συντήρησή του πριν καταστραφεί κι αυτό

Προπολεμικά υπήρχε και άλλο γεφύρι κάτω από τη Στράτσιανη που είχε χτιστεί το 1872 «...δια συνεισφοράς των κατοίκων της Στράτσιανης, παρά της διοικήσεως πεισθέντων και της προσωπικής αυτών εργασίας εν ταις δημοσίαις του κράτους οδοίς δια τούτο απαλλαγέντων», (Ι. Λαμπρίδης)

Επίσης υπήρχε και η γέφυρα Σκορδίλη που έπεσε κι αυτή «θύμα» στο Β' παγ. πόλεμο.

Ήταν πέτρινη, θολωτή όπως και η προηγούμενη. Βρίσκονταν λίγο πιο κάτω από το «Λυκόμορο».

Γέφυρα Μέρτζιανης

Είναι άγνωστο πότε είχε χτιστεί. Κατά την αφήγηση του μπαρμπα Τάκη (Κατσούκη) από τη Μελισσόπετρα, που έζησε προπολεμικά δίπλα από την γέφυρα (είχε μαγαζί κοντά στο τελωνείο), υπήρχε την εποχή της τουρκοκρατίας μια στενή γέφυρα πιο κάτω από το χωριό Καλόβρυση.

Καθώς διάβαινε κάποτε, μια Τουρκάλα, γυναίκα μπέη, έπεσε με στο ποτάμι, αλλά η συνοδεία της κατάφερε να τη γλιτώσει.

Τότε η μπέισα έκανε τάμα να φτιάξει μεγαλύτερο γεφύρι που να περνάνε άμαξες, κάρα κι άνθρωποι με άνεση και σιγουριά. Το είπε και το έκανε.

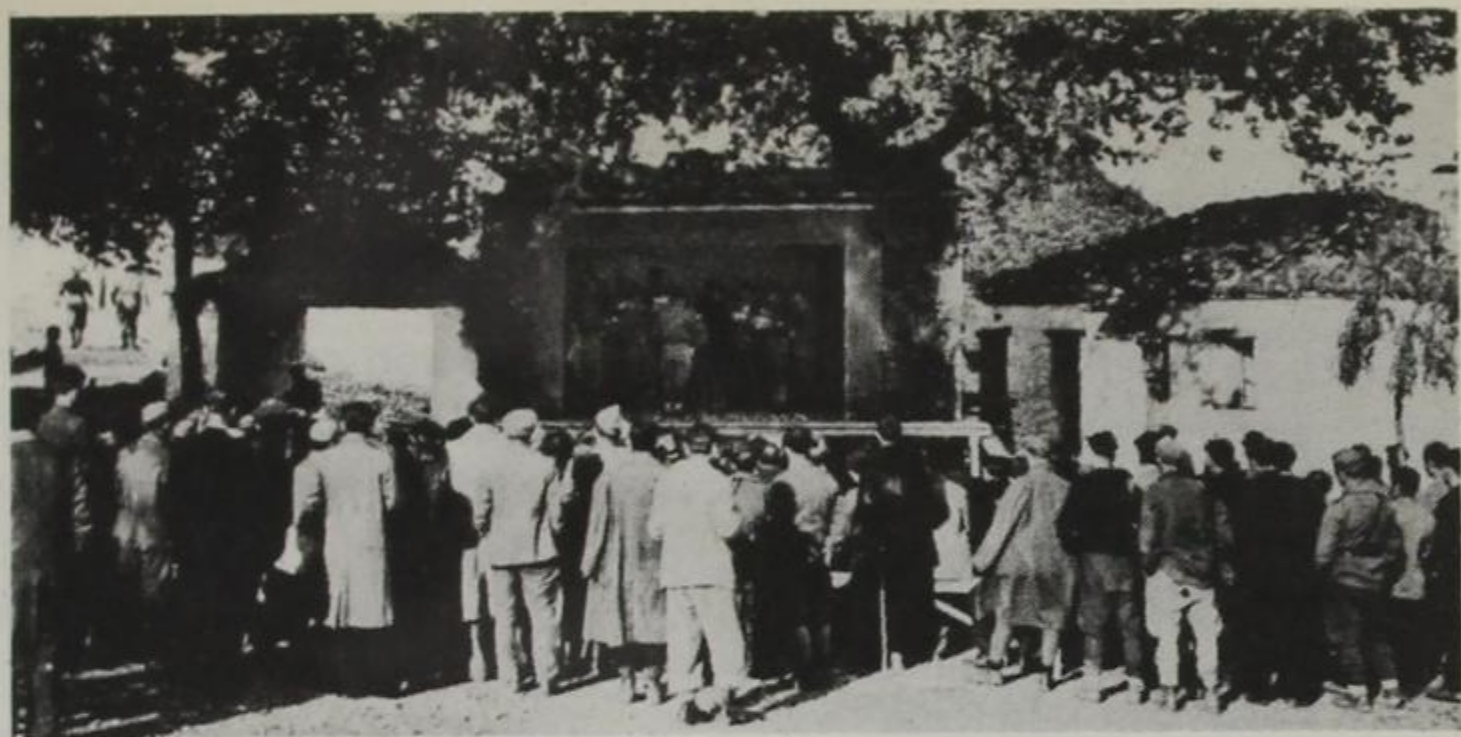
Από τότε πήρε και το όνομά της (Μέρτζιανη) και για πολλά χρόνια το γεφύρι εξυπηρετούσε ανθρώπους και ζωντανά που πηγαινοέρχονταν από τις δυο μεριές.

Το 1917 - 18, οι Ιταλοί μηχανικοί διαπίστωσαν πως η γέφυρα ήταν γερή και αρκετά πλατειά για το πέρασμα αυτοκινήτων. Έτσι, έφτιαξαν απ' εδώ κι απ' εκεί τσιμεντένια κάγκελα, πεζοδρόμια και ύψωσαν τα δυο άκρα ώστε να διέρχονται μ' ευκολία τ' αυτοκίνητα.

Κατά την ιταλική εισβολή (28/10/1940) οι δικοί μας δεν πρόλαβαν να την ανατινάξουν και την κατέλαβαν οι Ιταλοί, οι οποίοι και τη γκρέμισαν με την υποχώρησή τους στην Αλβανία.

ΓΕΦΥΡΑ ΜΕΡΤΖΑΝΗΣ.

Αναμνήσεις από την ΕΠΟΝ

Αγαπητέ κ. Τουφίδη,
διάβασα σε προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας «ΚΟΝΙΤΣΑ» τις αναμνήσεις του Γ.Π. από τη θεατρική δράση της ΕΠΟΝ στην Κατοχή και γύρισε η μνήμη μου 44 χρόνια πίσω.

Η δική μας γενιά έχει πολλά να θυμηθεί από τη δύσκολη αλλά και αξέχαστη αυτή εποχή. Ζήσαμε έντονα τα μακρινά εκείνα γεγονότα και εντυπώθηκαν ανεξίτηλα στη μνήμη μας.

Πείνα, φόβος, ταλαιπωρίες τότε, αλλά νέοι εμείς, οργανωμένοι στην ΕΠΟΝ δουλεύαμε και τραγουδούσαμε. Τι ενθουσιασμός ήταν εκείνος;

Αγωνιζόμασταν για τη λευτεριά της πατρίδας και με το όραμα για μια καλλίτερη ζωή, τραβούσαμε χαρούμενα μπροστά....

Πρόσφατα περνούσα έξω από την Αναγνωστοπούλειο Σχολή και μες στη θύμησή μου διασταυρώθηκε αυτό που διάβασα στο περιοδικό μ'εκείνο που έζησα εκεί μέσα πριν μισό σχεδόν αιώνα.

Είχαμε έρθει απ' το χωριό μας ν' ανεβάσουμε ένα θεατρικό έργο.

Ο χώρος της Σχολής ήταν διαμορφωμένος κατάλληλα για τέτοιες εκδηλώσεις. Η απόσταση από το χωριό ήταν τεσσαρσήμισυ ώρες κι εμείς, από τον ενθουσιασμό μας, το κάναμε δυόμισυ.

Ήμουν, θυμάμαι, πρωταγωνίστρια του έργου. Μου διαφεύγει ο τίτλος, αλλά θυμάμαι την υπόθεση που είχε σχέση με την εποχή εκείνη «Έφυγε το κορίτσι για τ' αντάρτικο και τη στιγμή που αποχαιρετούσε τη μάνα του μαθαίνει από την ίδια ότι έχει αδερφό. Δεν τον γνωρίζει, γιατί η μάνα λόγω ανέχειας τον είχε δώσει, σ' άλλη οικογένεια, από μωρό.

Τώρα δεν ξέρει ότι βρίσκεται στ' αντάρτικο και ύστερα από διάφορες συμπτώσεις ανταμώνουν τα δυο αδέρφια. Τι χαρά να βρίσκονται και τα δυο στον αγώνα για τον ίδιο σκοπό.»!

Μετά την παράσταση, που καταχειροκροτήθηκε απ' το συγκεντρωμένο πλήθος, δόθηκε στο σχολείο της Κ. Κόνιτσας χορός προς τιμήν του θιάσου μας. Αλησμόνητες στιγμές περάσαμε, μέσα σε μια πατριωτική έξαρση και σ' ένα αδερφικό περιβάλλον.

Ολ' αυτά μένουν στη μνήμη μας και σε κάθε ευκαιρία αναπηδούν και μας γεμίζουν χαρά και λύπη ταυτόχρονα. Χαρά για μια μεγαλειώδικη εποχή που περάσαμε, αλλά και λύπη, γιατί δεν βλέπουμε σήμερα τη νεολαία μας να 'χει ανάλογα ενδιαφέροντα. Κι όμως σήμερα έχουν οι νέοι μας και φαΐ και ντύσιμο και καλοπέραση (εμάς μας έλειπαν όλα και είχαμε και το φόβο του θανάτου κάθε ώρα απο τον κατακτητή) γιατί ν' αδιαφορούν για τα κοινά και ενδιαφέρονται περισσότερο για το ατομό τους!

ΤΟ ΞΕΠΡΟΒΟΔΗΜΑ ΤΟΥ ΓΙΟΥ

Είναι μια ώρα άχαρη μια ώρα πικραμένη
η ώρα που χωρίζουνε η μάνα με το γιό της.
Στο πρώτο το ταξίδι του στην ξενιτιά πηγαίνει
να καζαντήσει λέει εκεί και πάλι να γυρίσει.
Ολονυχτίς τον τοίμαζε κι όλο μονολογούσε
πρώτα να έχεις τη υγεία και ύστερα την τύχη
και να μαζεύεις τον παρά άν νοιάζεσαι για σπίτι
κι εγώ κολόνα ακλόνητη περήφανη για σένα
θα καρτερώ όλο χαρά να 'ρθεις πάλι απ' τα ξένα.
'Ακου παιδί λεβέντη μου και ακριβέ μου γιέ μου
δυο λόγια μόνο θα σου πω δυ' ορμήνιες θα σου δώσω:
Είναι πλανεύτρα η ξενιτιά και ξελογιάστρα η πόλη
μα σένα ο νούς σου να'ναι δω και στην καλή την κόρη,
την κόρη που την αγαπάς κι εκείνη σε λατρεύει
κι αν είναι θέλημα θεού θε να γενείτε ταιρί.
Κι ανάβοντας ένα κερί ανάβει το καντήλι
κάνει σταυρούς στην Παναγιά και χίλια παρακάλια
να πάει καλά ν' ρθεί καλά, ν' αρθεί καζαντισμένος
ο γιός της ο μονάκριβος ο πολυαγαπημένος.
Βάζει κρασί στο μαστραπά και βγαίνοντας στην πόρτα
το χύνει κάτω στο σκαλί ο γιός να δρασκελίσει
κι ανοίγοντας την αγκαλιά τον σφίγκει τόσο δυνατά
δεν λέει να τον αφήσει, να τον ξεπροβοδήσει,

και μες τ' ατέλειωτα φιλιά με ραγισμένη την καρδιά του λέει και σιγοκλαίει.
Στερνή ευχή της μάνας σου ετούτη να θυμάσαι.

Τον τόπο που γεννήθηκες ποτέ να μην ξεχάσεις
κι όταν θάχεις γεράματα εδώ να τα περάσεις,
εδώ θα νοιώσεις ευτυχής και μοναξιά δε θάχεις
κι απ' της ζωής την κούραση εδώ θα ξαποστάσεις.

(Βιώματα απ' το χωριό μου πριν το 1940)

Νίκος Τζουμέρικας
Πθουρνιά-Κονίτσης

Ευχαριστήρια επιστολή

Αγαπητέ κ. Δημητρίου, με μεγάλη συγκίνηση και χαρά λάβαμε τις τριάντα (30) ολόμαλλες και άριστης ποιότητας κουβέρτες που μας στείλατε - όπως μας είχατε διαβεβαιώσει το περασμένο καλοκαίρι κατά την επίσκεψή σας στο Νοσοκομείο Κόνιτσας.

Ευχαριστούμε θερμά και σας προσωπικά και όλους τους συμπατριώτες του SIDNEY, για την προσφορά σας.

Η χειρονομία αυτή των ξενητεμένων αδελφών, συνεκίνησε όλους μας βαθειά.

Σας ευχόμαστε υγεία, πάντα προκοπή και πρόοδο και να 'στε βέβαιοι πως θα κάνουμε ό,τι είναι δυνατόν για την περίθαλψη και ανακούφιση των εδώ δικών σας.

Με πολλή αγάπη
Δημ. Βανδέρας (Γιατρός).

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥ- ΛΙΟΥ

(μια σοβαρή επισήμανση)

Αποτελεί παλιά, αλλά και νέα διαπίστωση ότι τα εκάστοτε δημοτικά συμβούλια δεν αποδίδουν έργο ανάλογο με τις ανάγκες, τις επιθυμίες, αλλά και την ικανότητα των μελών τους. Πού οφείλεται αυτό;

Ασφαλώς δεν μπορεί να αγνοήσει κανείς τις αντικειμενικές δυσκολίες, όπως π.χ. το θέμα της χρηματοδότησης, πλην όμως είναι εξίσου αληθινό ότι πολλά προβλήματα θα μπορούσαν να αντιμετωπισθούν καλύτερα, αν επιδιώκονταν σωστότερη οργάνωση και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, κυρίως δε των ίδιων των δημοτικών συμβούλων.

Όλοι γνωρίζουμε ότι κάθε άνθρωπος έχει κάποια ιδιαίτερα ενδιαφέροντα, πιθανώς δε και ιδιαίτερες γνώσεις. π.χ. ένας γνωρίζει και ενδιαφέρεται για θέματα εκπαίδευσης, άλλος για ζητήματα εξωραϊσμού, πολιτιστικά κ.ο.κ.

Η κοινή λογική λέει ότι σ' αυτές τις περιπτώσεις είναι σωστό και χρήσιμο να υπάρξει καταμερισμός, εργασίας και ευθυνών, που ασφαλώς δεν καταργεί τη συλλογικότητα. Θα γνωρίζουν οι πολίτες, θα γνωρίζουν οι σύλλογοι, ότι ο δημοτικός σύμβουλος Α π.χ. πλαισιωμένος με ικανούς συνεργάτες που θα αναζητήσει παντού, είναι αρμόδιος για το θέμα α, ο Β για το β κ.λ.π.

Ποια είναι η πραγματικότητα; Η πραγματικότητα είναι τελείως διαφορετική: όλα περνούν από τον ένα. Ο ένας πρέπει ν' αποφασίσει για όλα. Αυτό, όμως, δεν είναι δυνατό, όσο ικανός κι αν είναι.

Ο ρόλος ενός δημάρχου πρέπει να είναι συντονισμένος.

Ενώ, όμως, για ένα μεγάλο δήμο

η παραπάνω πρόταση είναι σχετικά εύκολα υλοποιήσιμη, για το δικό μας δήμο ο μικρός αριθμός δημοτών είναι ένα πρόσθετο πρόβλημα. Είναι γεγονός ότι κατά τον καταμερισμό των συνδυασμών δεν υπάρχει μεγάλη ευχέρεια επιλογής. Από το σημείο αυτό, όμως, μέχρι την άλλη άκρη, δηλαδή να μην αξιοποιείται καμιά δυνατότητα, υπάρχει διαφορά τεράστια.

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι το σημείωμα αυτό, παρά και πέρα από τα όποια κενά, θα δώσει πολύτιμο ερεθισμό για παραπέρα ευρύτερο προβληματισμό.

Ι.Τ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ — ΚΑΛΕΣΜΑ

Το Παράρτημα της ΠΕΑΕΑ Κόνιτσας κάνει γνωστό σε όλους τους συμπατριώτες (Κονιτσιώτες - Πωγωνίσιους Ζαγορίσιους), καθώς και σε κάθε Ηπειρώτη, ότι το Μνημείο στη «Βίγλα» Γεροπλατάνου, για τους πεσόντες στις 15/4/43 αγωνιστές της Εθν. Αντίστασης, είναι έτοιμο.

Με χαρά και συγκίνηση καλούμε κάθε πατριώτη να παραβρεθεί στα αποκαλυπτήρια που θα γίνουν στις 14 Αυγούστου 1988, ώρα 10.30 π. μ.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στο Σ. Τουφίδη, Κόνιτσα Τηλ. 22464 και 22212.

Με πατριωτικούς
χαιρετισμούς
Το Παρарт. ΠΕΑΕΑ
Κόνιτσας.

Η Άννα, χήρα, Διονυσίου Βαρδάκη προσφέρει 5.000 δρχ. στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» στη μνήμη του συζύγου της.

ΟΜΟΡΦΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Βασ. Λαμπρίδη

Ξεκινάς πολλές φορές να γράψεις ότι θυμάσαι από κείνη την περίοδο όπου ο κόσμος ήταν απλός και είχε μέτρια ή μικρή μόρφωση και διερωτάσαι, εάν τούτοι οι νέοι μας θα τα πιστέψουν. Μεγαλώνουν σε άλλο κλίμα σε άλλες συνθήκες και προϋποθέσεις, αξίζει όμως να γυρίζουν και λίγο στις ρίζες κι ενδείκνυται να μαθαίνουν τις παραδόσεις και τις αρχές των προγόνων μας. Πολλά απ' όσα πέρασε η γενιά μας στον πόλεμο, την κατοχή και τον εμφύλιο, τα θεωρούν απίστευτα και πολλά τους φαίνονται σαν παραμύθια. Τώρα στη θύμησή μου περνάει μπροστά η εικόνα μιας γιαγιάς άρρωστης στο χωριό. Μαζεμένη στο μπάσι εκεί κοντά στο τζάκι ψήνονταν στον πυρετό. Έφτασε ευτυχώς έγκαιρα το μαντάτο στο γιό εδώ στη Κόνιτσα, όπου είχε στρωμένη δουλειά κι έστειλε στο χωριό τον κυρ-γιατρό, που ήταν και φίλος του. Η ηλικιωμένη μάνα έλαμψε από χαρά σαν αντίκρουσε στο μαντζάτο γιατρό κι ας ήταν χωρίς το γιό της.

Μονάχος ο γιατρός, μετά από μακροσκοπική εξέταση, ετοίμασε τη σύριγγα για να ρίξει λίγο τον πυρετό της κυράς με ένεση. Στο αίτημα να γυρίσει πίσω και να σηκώσει το φουστάνι για να βρεί ο θεράπων το ψαχνό, αντέδρασε η κυρά απότομα.

— Τι λες κυρ γιατρέ, δεν ντρέπεσαι λίγο τίποτα δε σέβεσαι;...

— Μα πρέπει να σου κάνω ένεση για να γίνεις καλά.

— Δε γίνεται σου λέω χριστιανέμ'. Αν θέλεις, να κάντην από δω απ' έξω απ' το τσ'πούνι, αλλιώς άφησέ με ήσυχη κι ας πεθάνω.

Εκείνον τον καιρό στα χωριά ντρέπονταν οι γυναίκες να δείξουν ακόμα και τον αστράγαλο. Έμεινε λοιπόν άναβλος ο γιατρός. Αναγκάστηκε να ξανα-

πάει στο χωριό μαζί με το γιό της, για να κάνουν καλά τη μάνα με χάπια και λεντονοζούμια, δίχως να τρυπήσουν το περιθωρικό κορμί της μαραζωμένης μάνας. Κείνη την περίοδο που συνέβηκε αυτό, χ'νέρι αυτό, εδώ στο Νοσοκομείο έλαμψε η κυρά ένα άλλο περιστατικό αθώας γραμματοσύνης. Η νυχτερινή νοσοκόμα παρέλαβε τις οδηγίες για μια άρρωστη γραμμένης σ' ένα χαρτί. Τα μεσάνυχτα ξυπνάει την άρρωστη και της δίνει χάπια με νερό. Στη συνέχεια της λέει να γυρίσει πίσω. Γυρίζει η κυρά και με δεικνύει την εντολή, μαζεύει το νυχτικό το οποίο σφύρουχο ως το λαιμό. Κοιτά από δω και από κει η νοσοκόμα, δε βλέπει τίποτε, οπότε τραβάει να κατεβάσει το βρακί κι εκείνη έβαλε τις φωνές.

— Ε κυρά μου τι κάνεις δε ντρέπεσαι να έλθεις άντε στο καλό σου, με πλευρίτωση δε σου έχω τίποτε εδώ πίσω. Ένα και δύο, σηκώσε την άρρωστη και πάει ξυπνάει τη νοσοκόμα προκάτοχη νοσοκόμα και της λέει.

— Βρε Σοφούλα τι γράφεις εδώ στο χαρτί, στο χαρτί «γύρνα πίσω» τη γυρίσει τη Μαγδάλω και δε βλέπω τίποτε.,

— Μωρέ ξόανο, σου γράφω «γύρνα πίσω» στο χαρτί να δείς στη συνέχεια να κάνει και σύ χαζή γύρισες ταμπρομύτα την άρρωστη, τη στιγμή που δε πρέπει και να παρακουιέται;

— Τι φταίω εγώ «γύρνα πίσω» γράφεις», πίσω γύρισα και γω την άρρωστη, που να φανταστώ ότι έπρεπε να γυρίσω πίσω τούτη τη φλάδα σου. Ο σαματάς τέλειωσε στα μουλαχτά για χρόνια της ησυχίας των ασθενών. Την άλλη μέρα, όμως, το πρωί δεν έμεινε γιατρός και προσωπικό που να μη χάθηκε στα γέλια και σαν επιστέγασμα ήλθε και τούτο το περιστατικό. Εκεί που ο χειρουργός ζητούσε αίμα για μια έκτακτη και επείγουσα περίπτωση, να και ρωτάει τη μαγείρισα.

- Εσύ κυρά μου τι ομάδα είσαι
- Με την Πίνδο που παίζει και ο γιός μου.

Λάθη αθώα, ζωή με γαρνιρίσματα, απλής αμορφωσιάς. Ζωή απονήρευτη, φτωχή, απίστευτη για σήμερα, πέρασε και άφησε στη θύμηση φανταχτερά σημάδια, όμορφα. Ας τα διατηρήσουμε με τη γραφή.

1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο Ηπείρου.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο της Ηπείρου οργάνωσε το 1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο της Ηπείρου, που έγινε στις 17, 18 και 19 του Μούνη στα Γιάννενα. Στόχος του Συνεδρίου ήταν μέσα από τη διαδικασία του διαλόγου να γίνουν κάποια βήματα για τον προγραμματισμό της ανάπτυξης της Ηπείρου. Το υλικό του θα αποτελέσει μεγάλο κομμάτι από την ύλη της σύνταξης του περιφερειακού πενταετούς προγράμματος 1988 - 92.

Στις εργασίες του Συνεδρίου κλήθηκαν να συμμετάσχουν φορείς του Δημοσίου Τομέα, τα Νομαρχιακά Συμβούλια, οι ΤΕΔΚ Ηπείρου, κοινωνικοί και πολιτιστικοί φορείς της Περιφέρειας, επαγγελματικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις, εκπρόσωποι των κομμάτων κ.α. Οι εισηγήσεις έγιναν στην πλειοψηφία τους από υπηρεσιακούς παράγοντες και κάλυψαν θέματα αναπτυξιακά, περιβαλλοντικά, πολιτιστικά, θέματα εκπαίδευσης, υγείας και αθλητισμού.

Δε θα αναφερθούμε στα θετικά ή τα αρνητικά του Συνεδρίου, γιατί πιστεύουμε ότι, πέρα από την οργάνωση και τη λειτουργία του, εκείνο που έχει σημασία είναι η υλοποίηση των στόχων του.

Στο Συνέδριο αυτό η Κόνιτσα είχε μια δυναμική παρουσία. Οι εκπρόσωποι της Εταιρείας Λαϊκής Βάσης, του Συλλόγου Γυναικών, και ο Νομαρχιακός Σύμβουλος με παρεμβάσεις τους μίλησαν για τα προβλήματα της πόλης μας. Συγκεκριμένα οι αναφορές έγιναν πάνω

στο χρόνιο πρόβλημα της λειτουργίας του Κέντρου υγείας και του Νοσοκομείου, στο θέμα της αξιοποίησης των λουτρών Καβασίλλων και Αμαράντου, αξιοποίησης της χαράδρας Αώου, της λειτουργίας τμημάτων ΤΕΙ στην Κόνιτσα και σε θέματα πολιτιστικά. Το θέμα της γυναικείας ανεργίας έθιξε με παρέμβαση της η Πρόεδρος του Συλλόγου Γυναικών Άννα Θεοδώρου.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ υπαίθριων χώρων, σκουπιδότοποι

Κεφαλοχώρι (Λυκόραχη) Ανταπόκριση
ΣΩΤΗΡΗ ΦΑΣΟΥΛΗ

Ένα από τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει το Κοινοτικό Συμβούλιο, κυρίως κατά τους θερινούς μήνες είναι η καθαριότητα των υπαίθριων χώρων και η απόρριψη των σκουπιδιών.

Σ' όλους είναι γνωστό πόσο ρυπαίνεται και υποβαθμίζεται το φυσικό περιβάλλον από την ανεξέλεκτη απόρριψη των σκουπιδιών στους κατοικημένους κοινόχρηστους και υπαίθριους χώρους.

Υπάρχει η δυνατότητα, μια ομάδα από μερικές κοινότητες όπως, το Κεφαλοχώρι - Πλαγιά, Δροσοπηγή, Λαγκάδα και συνοικισμός Θεοτόκος Οξυάς, να το αντιμετωπίσουν μαζί. Προς το παρόν όμως οι άλλες Κοινότητες δεν δείχνουν το ενδιαφέρον για κάτι τέτοιο και η Κοινότητα μας προσπαθεί μόνη της να βρει λύση. Οι κάτοικοι θα καταβάλουν το μίσθωμα της ματαφοράς.

Δεν βρέθηκε όμως ο «ΣΚΟΥΠΙΔΟΤΟΠΟΣ». Μέχρι τώρα έχουμε υποδείξει στην αρμόδια Υγεινομιακή Επιτροπή μια - δυο τοποθεσίες οι οποίες δεν κρίθηκαν κατάλληλες, τότε από το Δασαρχείο, τότε από Υγειονομία.

Η προσπάθεια θα συνεχιστεί κατάλληλη που να ταιριάζει σ' όλες τις αρμίδες υπηρεσίες, που εμπλέκονται για να λυθεί ένα τόσο σοβαρό πρόβλημα.

Η Υπηρεσία πρ/σμού της Νομαρχίας είναι διατεθειμένη να παθέσει την απαιτούμενη πίστωση για την διαμόρφωση και περίφραξη της έκτασης.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Από τους πιο νέους συλλόγους στο πρωτάθλημα Γ' Ερασιτεχνικής κατηγορίας.

Πρώτη χρονιά στα γήπεδα και η νεαρή ομάδα του Κώστα Οικονομίδη κατέκτησε την Β' θέση και ανέβηκε πανηγυρικά στην Β' κατηγορία.

Εμφανίστηκε στο ποδοσφαιρικό στερέωμα το 1988 με πρωτοβουλία του κ. Χατζηρούμπη Απόστολου, Χατζηφραιμίδη Νικολάου και Δημόπουλου Δημητρίου.

Έχοντας σαν στόχο την ανάπτυξη της αθλητικής ιδέας και γενικότερα του αθλητισμού, βλέποντας τον ζήλο των νεαρών ποδοσφαιριστών, πήραν τη μεγάλη απόφαση να φτιάξουν έναν καινούργιο σύλλογο για να δοθεί ευκαιρία στους νέους να δείξουν το ταλέντο τους και σιγά - σιγά να βρεθούν στην άλλη ομάδα, την ΠΙΝΔΟ και να λυθεί ένα μεγάλο πρόβλημα: «Αντικαταστάσεις παλαιών ποδοσφαιριστών».

Οι ποδοσφαιριστές του ΠΑΟΚ είναι όλοι νεαροί με μέσο όρο ηλικίας 15 ετών και ίσως είναι η πιο νεαρή ομάδα στο Νομό Ιωαννίνων.

Πρώτη ενέργεια της Διοίκησης ήταν να κρατήσει τον προπονητή Κώστα Οικονομίδη κάτι που πέτυχε και όπως αποδείχθη είναι ο άνθρωπος που πέτυχε σαν προπονητής στις ομάδες της Κόνιτσας 100% αφού ανέβασε την ΠΙΝΔΟ σε δυο χρόνια δυο κατηγορίες και την πρώτη χρονιά τον ΠΑΟ στην Β' κατηγορία.

ΣΤΟΧΟΙ

Ο στόχος του ΠΑΟΚ δεν ήταν για πρωταθλητισμό, αφού οι ποδοσφαιριστές είναι πολύ νέοι, και παίζουν για πρώτη φορά στο πρωτάθλημα δεν έπρεπε να φορτωθούν με το άγχος του πρωταθλητισμού.

Αλλά με τις πρώτες εμφανίσεις φάνηκαν τα ταλέντα τους και παίζοντας μοντέρνο ποδόσφαιρο, για την κατηγορία.

ρία και όχι κλοτσοσκούφι, όπως οι περισσότερες ομάδες, έκανε του πολλούς φιλάθλους να γεμίζουν σε κάθε αγώνα το στάδιο και να πιστεύουν πολύ πιο πριν πως ο ΠΑΟΚ θα άλλαζε κατηγορία.

Αξίζει να σημειωθεί πως ο ΠΑΟΚ πέτυχε 29 τέρματα και δέχτηκε 16. Πρώτος σκόρερ για τον ΠΑΟΚ ο ΛΑ-ΠΑΣ με 12 γκολ και β' ο ΠΟΥΛΙΟΣ με 6 γκολ. Το έμπυχο υλικό του ΠΑΟΚ είναι: **Τερματοφύλακες:** Διαμάντης Β. ετών 15, Πίσπας Γ. ετών 17, Ντελής Σ. ετών 15, Ράγγας Β. ετών 15.

Αμυντικοί: Ρόμπουλος Ι, ετών 24, Καραάς Ν. ετών 16, Μουρεχίδης Α. ετών 16, Χατζηρούμπης Κ. ετών 15, Γκίκας Π. ετών 15, Κυρτσόγλου Θ. ετών 15, Ευγγελίδης Α. ετών 15, Μιχαλόπουλος Κ. ετών 15.

Μέσοι: Ρούβαλης Γ. ετών 15, Γαϊτανίδης Κ. ετών 17, Αϊδονόπουλος Π. ετών 15, Βλάχος Κ. ετών 15, Κότσικος Β. ετών 15, Ζαχαράκης Π. ετών 16, Χατζηφραιμίδης Β. ετών 16, Μπλιθικιώτης Γ. ετών 15, Ντεντόπουλος Ν. ετών 15.

Επιθετικοί: Λάμπας Π. ετών 15, Πούλιος Π. ετών 16, Βάσιος Λ. ετών 15, Καραβελίδης Β. ετών 15, Τζιάλλας Α. ετών 15, Καλτσούνης Α. ετών 15, Μπατσαράς Μ. ετών 15, Δημόπουλος Κ. ετών 15, Δημητρίου Β. ετών 16.

Το Δ.Σ.

Πρόεδρος Χατζηφραιμίδης Νίκος, Αντιπρόεδρος Σκορδάς Σπύρος, Γ. Γραμματέας Χατζηρούμπης Απόστολος, Γ. Γραμματέας Χατζηρούμπης Νικήτας, Ταμίας Κυρτσόγλου Ευγένιος, Εφορος υλικού Γαϊτανίδης Νίκος, Δημόσιες σχέσεις Χατζηρούμπης Σταύρος, Προπονητής Κώστας Οικονομίδης με βοηθό του τον Κατσάρη Βασίλειο.

Π. ΣΕΡΑΣ

Η χορωδία της Εμπορ. Τράπ.

Μετά από συννενοήση του Περιφερειακού Διευθυντή Δυτ. Ελλάδας και του Διευθυντή του Υπο/τος της Εμπορ. Τράπ. Κόνιτσας κ. Απ. Ζώη, προσκλήθηκε στην Κόνιτσα η χορωδία της Εμπορ. Τράπεζας και έδωσε συναυλία στον κινηματογράφο «ΟΛΥΜΠΙΟΝ» στις 116. Αποτελούνταν από 38 μέλη με μαέστρο τον κ. Θρασύβ. Κάββουρα.

Με εκκλησιαστικούς ύμνους, ελληνικά και ξένα τραγούδια οι τενόροι, βαρύτονοι και βαθύφωνοι καθώς και οι τέσσερις κιθαρίστες της χορωδίας, ευχαρίστησαν το πυκνό ακροατήριο του κινηματογράφου και απέσπασαν τα δυνατά και παρατεταμένα χειροκροτήματα του.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν: ο Μητροπολίτης κ. Σεβαστανός και ο Δήμαρχος κ. Γουσγούνης.

Η χορωδία της Ε.Τ ιδρύθηκε το 1964 από υπαλλήλους της Τράπεζας και ενισχύεται απ' αυτήν. Έκανε διάφορες εμφανίσεις σε πολλές πόλεις του εσωτερικού και του εξωτερικού αποσπώντας διεθνή βραβεία για την άψογη παρουσία της σε πολλούς διαγωνισμούς.

Η κοινωνική προσφορά της είναι μεγάλη και σε μας του Κονιτσιώτες χάρισε μια αλησμόνητη βραδιά με την παρουσία της...

ΣΧΟΛΙΑ

• Πλησιάζουμε στο 1960, όταν για πρώτη φορά ρίχνεται η ιδέα κατασκευής τελεφερίκ προς τις κορυφές της Τύμφης (Γκαμήλα). Η μέχρι τότε πολυάνθρωπη επαρχία μας βρίσκεται στα πρόθυρα νέας μεταναστευτικής έκρηξης τόσο προς τα αστικά κέντρα όσο και προς την Γερμανία.

Με αφετηρία το 1960 κλείνουμε την τρίτη δεκαετία και το τελεφερίκ παραμένει ο μεγάλος αναπτυξιακός στόχος, ενώ την ίδια στιγμή το λυκόφως της ερήμωσης τυλίγει τα χωριά μας και κατ' επέκταση προοιωνίζει αν όχι την παρακμή της πόλης της Κόνιτσας, τουλάχιστον την αδυναμία της περαιτέρω ανάπτυξής της.

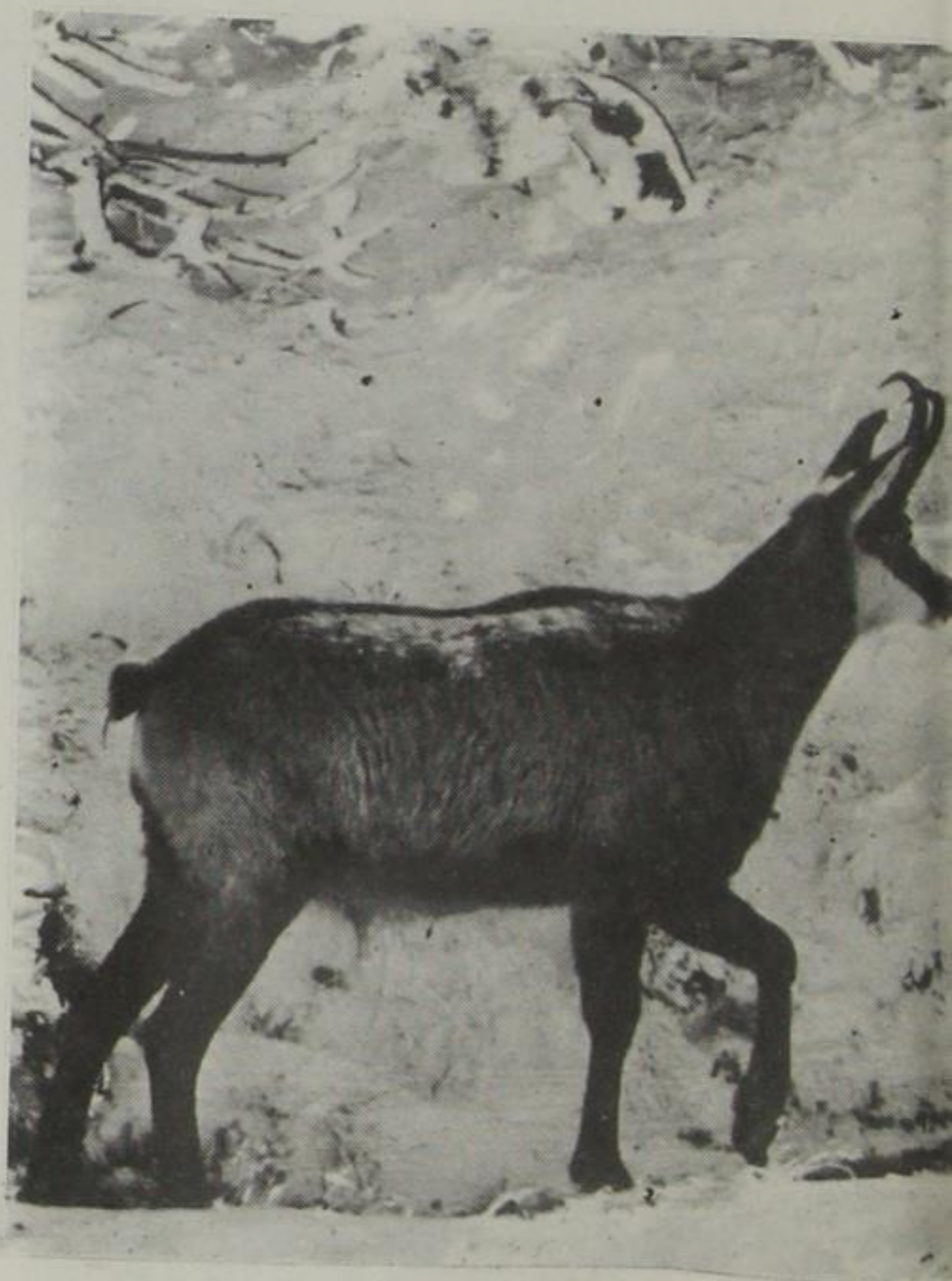
Μερικοί υιοθετώντας οικολογικά αιτήματα απορρίπτουν την εκμηχάνιση της Τυμφαίας φύσης και της γύρω περιοχής, σε αντίθεση με την κρατούσα αντίληψη που θεωρεί το συγκεκριμένο έργο ως την μόνη λύση για το ξεπέραςμα των αναπτυξιακών αδιεξόδων της περιοχής μας.

Εν τούτοις καθημερινά γίνεται και περισσότερο ορατό πως η ορθολογική τουριστική ανάπτυξη της περιοχής μας, είναι αναγκασμένη να κινηθεί στα πλαίσια των σύγχρονων οικολογικών αντιλήψεων. Οι πρώτοι Ευρωπαίοι λάτρες των βουνών μας και των ποταμών (καγιάκερς), μας δείχνουν τον δρόμο για την ανάπτυξη μιας μορφής ήπιου τουρισμού, όπου άνθρωπος και φύση θα βρίσκονται σε μια κατάσταση ισορροπίας και αρμονίας καταργώντας την εξουσιαστική θέση του ανθρώπου απέναντι στη φύση, πηγή πολλών δεινών.

Έτσι στα πλαίσια του αγροτουρισμού προέχει η δημιουργία ξενώνων σε διάφορα χωριά. Παράλληλα πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα για

την προστασία της χλωρίδας και πανίδας, του εθνικού δρυμού Βίκου - Αώου και των δυο ποταμών του.

Πιστεύουμε πως τα ανωτέρω κινούνται στην σφαίρα του οικονομικά εφικτού, αλλά και στις νέες αντιλήψεις περί τουρισμού.

• Πολλοί είναι εκείνοι που ανεβαίνουν στις κορυφές των βουνών μας προσκυνητές της ομορφιάς και του μεγαλείου της φύσης. Υπάρχουν και μερικοί που φθάνουν και στις πλέον απρόσιτες και απροσπέλαστες βουνοκορφές όχι ως θαυματές της φύσης αλλά ως τιμωροί. Τιμωροί, γιατί εκεί ζουν κάποια ζώα που η πλήρης ελευθερία τους, αποτελεί πρόκληση για το κυρίαρχο γένος των ανθρώπων. Φυσικά ο λόγος γίνεται για τους λαθροκυνηγούς του αγριόγιδου του ζαρκαδιού, το ελάφι έχει εκλείψει προ πολλού, αληθινά κοσμήματα των βουνών μας. Γνωρίζοντας την α-

προθυμία της πολιτείας να προστατέψει τα σπάνια αυτά ζώα, ευχόμαστε οι ελάχιστοι λαθροκυνηγοί να συνειδητοποιήσουν το μέγεθος του εγκλήματος των που δεν απέχει πολύ από την ολοκλήρωσή του.

- Η τεχνολογική έκρηξη σηματοδότησε κατά κύριο λόγο το πέρασμα από τις μικρές αγροτικές κοινωνίες στις πολυπληθείς εκείνες των αστικών κέντρων. Η αυτοθέσμιση της ζωής σε όλο το φάσμα των εκδηλώσεών της ήταν το κύριο γνώρισμα των μικρών αγροτικών οικισμών. Το εθιμικό δίκαιο στα χέρια της Εκκλησίας ισορροπούσε τις τυχόν υφιστάμενες κοινωνικές αντιθέσεις, ο δε σήμερα αποκαλούμενος λαϊκός πολιτισμός αποτελούσε έκφραση της υπαρξιακής αυτοπραγμάτωσης του ατόμου. Είναι γεγονός αναμφισβήτητο πως στις μέρες μας βιώνουμε τις πρώτες καταστάσεις που απορρέουν από την βιομηχανία της μαζικής κουλτούρας με άμεση συνέπεια μια πολυετής πολιτιστική εξέλιξη να διακόπτεται βίαια.

Προς το παρόν η κοινωνία μας διαθέτει ελάχιστα περιθώρια που της επιτρέπουν μέσα από τα οργανωμένα σύνολα της (φορείς, συλλόγους, αδελφότητες) να ξαναφέρει στην επιφάνεια τις δημιουργικές ικανότητες και αρετές του λαού μας. Όσον αφορά την πολύ παλαιά λαϊκή μας παράδοση, πρέπει να καταγραφεί και να διασωθεί ως ιστορική πλέον μαρτυρία.

- Στην Κόνιτσα μιλάμε με πολύ θαυμασμό για την φύση μας αλλά αυτό δεν σημαίνει πως τρέφουμε γι' αυτήν και τον ανάλογο σεβασμό. Απόδειξη αποτελεί η πιο πάνω φωτογραφία τραβηγμένη στην θαυμάσια τοποθεσία Λεφτοκαρυά της μονής Στομίου. Σημειώνουμε πως η φωτογραφία δεν δείχνει παρά ένα ελάχιστο από το μέγεθος της ρύπανσης στην συγκεκριμένη περιοχή.

Ειδήσεις

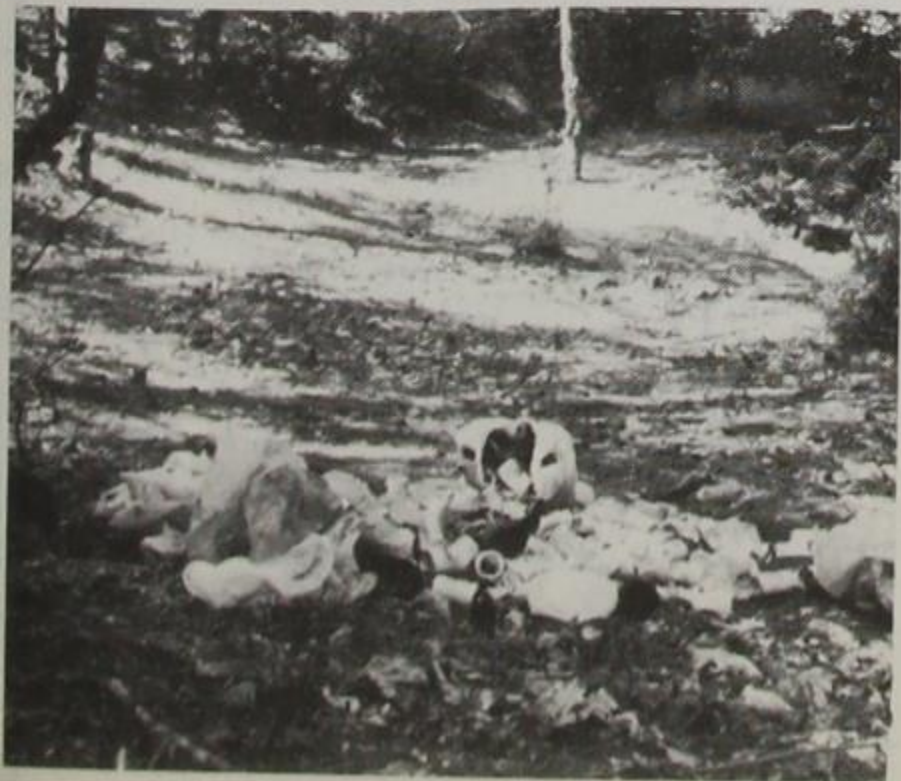
- Χωρίς την καθιερωμένη γιορτή στην Πλατεία φέτος, αλλά με ομαδική έξοδο των Κονιτσιωτών στο Βοϊδομάτη, Μπουραζάνι, Γκούρα, Μολυβοσκέπαστο, υποδέχτηκε η Επαρχία μας την Πρωτομαγιά.

- Έγιναν οι αρχαιρεσίες στο Σύλλογο Γυναικών Κόνιτσας για ανανέωση του Δ. Συμβουλίου. Εκλέχτηκαν: Η οδοντίατρος Άννα Θεοδώρου - Στράτου, Πρόεδρος. Η., Ουρανία Μουρεχίδου, Αντιπρόεδρος. Η Αριάδνη Ντίνου, Γραμματέας, Η Ζωή Λάκκα Ταμίας και η Αγγ. Θώμου Μέλος.

- Στις 8 Μαΐου έγινε στην Κόνιτσα, μέσα στα πλαίσια των προσυνεδριακών συζητήσεων, Ημερίδα για το 1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο, με στόχο το διάλογο και τον προβληματισμό των φορέων της περιφέρειας πάνω στο θέμα της ανάπτυξης της Ηπείρου.

- Στις 17/6 επισκέφτηκε την Κόνιτσα και μίλησε στον κινηματογράφο «ΟΛΥΜΠΙΟ» σε οπαδούς και φίλους της Ν. Δημοκρατίας ο κ. Αβέρωφ για την πολιτική κατάσταση της χώρας.

- Το απόγευμα του Σαββάτου 11/6, η ομάδα Βόλευ Πίνδου, είχε φιλικό αγώνα με την ομάδα της Εμπορ. Τράπεζας. Το αποτέλεσμα ήταν 0-3. Στην ομάδα της Ε.Τ συμμετείχαν και οι διεθνείς παίχτες Κωνσταντινίδης και Κουτσονίκας.

Συνάντηση Πίνδου - Εμπορ. Τράπεζας

- Στις 15/6 η οδοντογιάτρως Άννα Θεοδώρου - Στράτου έκανε ομιλία στο Κ.Π.Μ με θέμα «στοματική υγιεινή. Προβλήθηκε και ταινία σχετικού περιεχομένου.

- Την Κυριακή 19/6 ο Μουσικός όμιλος Κόνιτσας, μικροί μαθητές και γονείς, πραγματοποίησε εκδρομή με πούλμαν και Ι.Χ στο Πωγώνι (Βασιλικό Κεφαλόβρυσο-Πωγωνιανή-Δελβινάκι-Παρακάλαμο) καταλήγοντας στα Δολιανά, όπου έδωσε συναυλία. Οι μικροί μας μουσικοί χειροκροτήθηκαν από τους συγκεντρωμένους κατοίκους του χωριού στην πλατεία, όπου ο πρόεδρος και το Συμβούλιο είχαν έτοιμα καθίσματα μικροφ. συσκευή κ.λ.

Στις 21/6 ο δήμαρχος Κόνιτσας και τρία μέλη εκπρόσωποι του Δ/κου Συμβουλίου του Νοσοκομείου Κόνιτσας (Βανδώλας Δημήτριος, Ευαγγελίδη Μαρίνα και Παπαθεμιστοκλέους Ελευθέριος), επισκέφθηκαν στην Αθήνα αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες. Επέστρεψαν με τη διαβεβαίωση ότι το Νοσοκομείο παραμένει και θα υπάρξει ενιαία Διοίκηση (Νοσοκομείο και Κέντρο υγείας).

Πολύ σύντομα φθάνει οι εξοπλισμός του οδοντιατρικού και του μικροβιολογικού τμήματος.

- Στις 23/5 ο Σύλλογος Γυναικών Κόνιτσας, οργάνωσε εκδήλωση στο Κέντρο Νεότητας, με έκθεση ζωγραφικής από τα παιδιά του «Εικαστικού Εργαστηρίου» που είχε θέμα το κάπνισμα. Έγινε προβολή ταινίας για το ίδιο θέμα και η εκδήλωση έκλεισε με ομιλία της Αγγ. γιατρού Ελένης Κονίτσα για «το κάπνισμα και τις συνέπειές του».

- Στις 24/6 έγινε από το Μουσικό όμιλο της Κόνιτσας εκδήλωση με την ευκαιρία της λήξης των μαθημάτων στο αμφιθέατρο του Δημαρχείου.

- Άρχισε από τις 20 Ιουνίου η λειτουργία των Λουτρών Αμαράντου σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις. Για το σκοπό αυτό δαπανήθηκαν περίπου 4 εκατ. δραχμές. Από την ίδια ημερομηνία άρχισαν να λειτουργούν και τα λουτρά Καβασίλλων.

- Στις 26/5 έγιναν εκλογές του Εξωραϊστικού Συλλόγου για ανάδειξη νέου Δ.Σ. και επαναδραστηριοποίηση του Συλλόγου, που είχε αδρανήσει τα τελευταία χρόνια.

- Στο νέο Δ.Σ εκλέχτηκαν οι παρακάτω: Σωτ. Τουφίδης, Πρόεδρος, Γιαν. Παπαϊωάννου, Αντιπρόεδρος, Χαρίλ. Κοντογιάννης, Γραμματέας, Νίκος Κυρίτσης, Ταμίας και Ηλίας Ανδρέου, Αγνή Γαϊτανίδη και Νικ. Κυρτσόγλου, Μέλη.

Ας ελπίσουμε πως το νέο Συμβούλιο με τη δράση του, δε θα διαψεύσει τις προσδοκίες αυτών που το εξέλεξαν.

- Την Κυριακή 29/5 δεκαεπταμελής ομάδα του Ορειβατικού Συλλόγου Κόνιτσας πραγματοποίησε εκδρομή στο χωριό Βίκο και απ' εκεί, πορεία μέχρι τις πηγές του Βοϊδομάτη.

Το τριήμερο του Αγ. Πνεύματος, πλήθη φυσιολατρών - ορειβατών από διάφορα σημεία της χώρας και απ' το εξωτερικό, ανεβοκατέβηκαν τα βουνά μας. Ο Σμόλικας, η Τύμφη και οι δυο χαράδρες (Αώου και Βοϊδομάτη) ήταν οι χώροι που διασταυρώθηκαν εκατοντάδες άνθρωποι όλων των ηλικιών και των φύλων, απολαμβάνοντας την όμορφη φύση.

Χρόνο με το χρόνο - τελευταία - όλο και πληθαίνουν οι επισκέπτες των βουνών και των ποταμών.

- Πολύς κόσμος από την Κόνιτσα και τα γύρω χωριά γιόρτασε στην Αγ. Τριάδα όπου μετά τη λειτουργία ακολούθησε γλέντι με λαϊκά όργανα. Το βράδυ συνεχίστηκε το γλέντι στην Ηλιόραχη.

- Ο Βασίλης Γ. Χατζηεφραιμίδης και ο Βασίλης Νούτσος ετών 23, τραυματίστηκαν ελαφρά ύστερα από ανατροπή του αυτοκινήτου, που οδηγούσε πρώτος, στην τελευταία στροφή του δρόμου προς Δίστρατο.

- Στις 3/6 προβλήθηκε στην αίθουσα του Δημαρχείου Κόνιτσας, ταινία από το Γερμανό Γιόζεφ Σέχνερ. Ο κ. Σέχνερ είναι λάτρης των ποταμιών μας και υμνητής της ομορφιάς τους στην πατρίδα του. Θέμα της ταινίας ήταν η απλευσίση με «καγιάκ» των ποταμών Αώου, Βοϊδομάτη, Άραχθου κ.α.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν ο κ. Δήμαρχος, οι αρχές και πολύς κόσμος.

- Το Εικαστικό εργαστήρι Κόνιτσας που δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του Συλλόγου Γυναικών Κόνιτσας (καθηγητές Γιάννης Μαυρικάκης και Μαρία Λιτσοπούλου) εγκαινίασε την 13/6 στο Κ. Νεότητας έκθεση των μαθητών με διάφορα έργα τους.

- Ενημέρωση και συζήτηση πάνω στο θέμα της απεργίας των καθηγητών έγινε στην αίθουσα του Δημαρχείου την 9/6 από κλιμάκιο της ΕΛΜΕ Ιωαννίνων. Παραβρέθηκε αρκετός κόσμος και μετά την εισήγηση από τον πρόεδρο κ. Λεοντάρη ακολούθησαν ερωτήσεις και τοποθετήσεις από τους συγκεντρωμένους.

- Στις 6/6 επισκέφτηκε την Κόνιτσα ο κ. Λεων. Κύρκος. Συναντήθηκε στο Δημαρχείο, με το Δήμαρχο κ. Γουσιγούνη και άλλους εκπροσώπους φορέων και το βράδυ μίλησε στην πλατεία για το νέο κόμμα της ΕΑΡ. Το άνοιγμα της συγκέντρωσης έκανε ο συμπατριώτης μας Λάμπρος Βλάχος.

Γεννήσεις

Απόχτησαν: κοριτσάκι την 15/2 στην Κόνιτσα, ο Θωμάς και η Ελένη Τούσια.

- Ο Χρήστος και η Σμάρω Τσούβαλη, στα Χανιά απόχτησαν αγοράκι στις 30/5.

- Ο Σταύρος και η Ελένη Κολιού, απόχτησαν στις 15/6 κοριτσάκι στην Κόνιτσα.

Στην Αθήνα ο Σταύρος και η Φωτεινή Μπούσπουλα, απόχτησαν αγοράκι.

Ο Βασίλης και η Δήμητρα Χατζημελετίου απόχτησαν κοριτσάκι στην Αθήνα στις 23/6

Αρραβώνες:

- Στο Δίστρατο αρραβωνιάστηκαν: ο Γιώργος Ε. Πίσπας και η Κατερίνα Ν. Μάιπα.

- Επίσης ο Αθανάσιος Κ. Παπαχρήστου και η Ζωή Δ. Κούτσομύτη. (Δίστρατο).

- Στην Κόνιτσα αρραβωνιάστηκαν, ο Δημήτρης Σ. Οικονόμου και η Αθηνά Χατζή στις 25/6.

- Στη Δράμα, ο συμπατριώτης μας Κώστας Σταυρίδης αρραβώνιασε την κόρη του Ευθαλία.

Γάμοι

Παντρεύτηκαν στη Λαψίστα, ο Κώστας Ντίνος και η Μαρία Ευαγγέλου από την Καλλιθέα, την 5/6.

- Στη Θεσσαλονίκη, η Χρυσουγή Ι. Παπαχρήστου (από την Καστάνιανη) και ο Σάββας Σελητσιώτης.

- Στην εκκλησία Αγ. Φιλοθέης (Αθήνα) έγιναν οι γάμοι του Βασίλη Νικολάου και της Φωτεινής Ράπτη την 18/6.

- Στις 12 - 6 - 88 παντρεύτηκαν στον Ι. Ναό Αρχιμανδρείου Ιωαννίνων ο Μιχάλης Χρυσικός από τα Άρματα και η Δέσποινα Μπισογιάννη από τις Πάδες.

Θάνατοι:

- Στις 12/5 πέθανε στο Νικάνορα η Βασιλική Μήτσικα 88 ετών.

- Στη Θεσσαλονίκη πέθανε την 3η Ιουνίου η Σουλτάνα, χήρα, Νικ. Τζημοράγκα από τη Φούρκα Κόνιτσας σε ηλικία 82 ετών. Ανήκε στην παλιά φρουρά του χωριού της, που κάθε χρόνο επισκέφτονταν και τόσο πολύ αγαπούσε.

Τις αρετές και τα φιλόανθρωπα αισθήματα της εξήρε στον επικήδειο ο συνταξιούχος Χρ. Εξάρχου.

- Στις 15/6 πέθανε στην Κόνιτσα η Βαρβάρα Βαρβάτη ηλικίας ετών.

- Στις 18/6 σκοτώθηκε από χτύπημα κορμού δένδρου, κατά την ώρα της δουλειάς, ο Βασίλης Σπέλας από το Κάντσικο, ετών 34.

- Πέθανε στην Κόνιτσα στις 7/5 ο Χρήστος Παπαμιχαήλ ετών 97.

Στις 23/6 πέθανε στην Κόνιτσα ο Απόστολος Γάκης σε ηλικία 66 ετών.

Στις 24/6 πέθανε στα Γιάννενα ο Ροδόλφος Χούσος.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ – ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Γιάκας Ευριπίδης USA Δολ.	60
Ευαγγελίδης Κώστας USA Δολ. ...	30
Λέτσιου Έλλη USA Δολ.	20
Μόκορου Αλεξάνδρα Καναδάς Δολ.	40
Γαϊτανίδη Μαρίνα Αυστραλία Δολ. .	20
	Δρχ.
Κίτσιος Δημήτριος Αθήνα	5.000
Μάντζος Χαρ. Αθήνα	2.000
Πατέρας Χαρίλαος Αθήνα	2.000
Καλτσούνης Πανταζής Αθήνα ..	2.000
Γκουντουβάς Χρήστος Αθήνα ..	2.000
Πίσπας Μιχαήλ Αθήνα	2.000
Παπαδιαμάντης Τιμολέων Γιάννενα	2.000
Καρανάσιος Γιώργος Γιάννενα .	2.000
Γεωργοπούλου Χρυσάνθη Θεσ/κη	2.000
Σπανού Ανδρομάχη Ξυλόκαστρο	2.000
Φασούλης Αριστοτέλης Κεφαλοχώρι	2.000
Βασιώτη Αικατερίνη Αθήνα	1.500
Μάρραιη Τζώρτζ Αθήνα	1.500
Ζώτος Παύλος Κόνιτσα	1.500
Βρόϊκος Σωτήρης Κως	1.500
Σδούκος Κων/νος Αγρίνιο	1.500
Ανδρονιάδης Κων/νος Αθήνα ..	1.500
Μηλίγκου Αριστέα Αθήνα	1.500
Βαλσάμη Ειρήνη Αθήνα	1.500
Μήτσης Απόστολος Αθήνα	1.500
Μάτσης Κων/νος Αθήνα	1.000
Χρηστίδης Σωτήρης Αθήνα	1.000
Δήμου Στέφανος Πειραιάς	1.000
Ντάφλης Γιάννης Κόνιτσα	1.000
Λίντας Νέστωρ Λουτράκι	1.000
Παπαζήσης Ηλίας Γιάννενα	1.000

αφόπουλος Γρηγόριος		Λάκκας Γιώργος Καλλιθέα	500
λεξ/πολη	1.000	Ιερέας Καλλιντέρης Χρήστος	
ζος Βασίλειος Γιάννενα	1.000	Κόνιτσα	500
ησιακούλη Αφροδίτη Αθήνα	1.000	Νότης Δημοσθένης Βρυσοχώρι	500
αραμπέτσης Δημήτρος Αθήνα	1.000	Κατσένης Μιχαήλ Αθήνα	500
υπαρίσης Μενέλαος Αθήνα	1.000	Λέτσιου Μελπωμένη Αθήνα	500
κούρτης Αναστάσιος Αθήνα	1.000	Σοΐλου Σελήμ Κομοτηνή	500
ατζημελετίου Βασίλης Αθήνα	1.000	Κεφάλας Φώτης Πηγή	500
ατζής Χαρίλαος Αθήνα	1.000	Δερβένη Χαρίκλεια	
κούτσιος Αντώνιος Αθήνα	1.000	Αγ. Βαρβάρα	500
ερμιτζάκης Γιώργος Αθήνα	1.000	Ζαχαρόπουλος Παναγιώτης	
απαϊωαννίδης Μίμης Αθήνα	1.000	Κόνιτσα	500
έτσιος Γιώργος Αθήνα	1.000	Κούγιας Παναγιώτης Κόνιτσα	500
πόγγδος Δημήτρης Αθήνα	1.000	Χήρας Δημήτριος Κόνιτσα	500
ούσιος Γεώργιος Αθήνα	1.000	Μπογοσιάν Κων/νος Κόνιτσα	500
ζιουμάκας Γιάννης Αθήνα	1.000	Παπαδημητρίου Βασίλης	
κόντζου Ανθούλα Αθήνα	1.000	Γανναδιό	500
ραγκιουδάκης Μίνωας		Κουρτίνος Βασίλης Παλαιοσέλι	500
λέγαρα	1.000	Καρατζήμος Δημήτριος Δίστρατο	500
ζότζος Λάμπρος Πικέρμ	1.000	Ράπτης Π. Θεσ/κη	500
ούρης Πέτρος Αλιβέρι	1.000	Ζούνης Χρήστος Θεοτόκος	500
ούνης Νίκος Θεοτόκος	1.000	Βλιώρας Χρήστος Αθήνα	500
ημοράγκας Κων/νος Θεσ/κη	1.000	Ντίνος Δημήτριος Αθήνα	500
απακώστας Στέργιος Θεσ/κη	1.000	Μανώλης Θωμάς Αθήνα	500
ναγνώστου Ιωάννης Γιάννενα	1.000	Πέτσιος Αντώνιος Γιάννενα	500
εφάλας Πασχάλης Θεσ/κη	1.000	Σιδέρης Ανδρέας Γιάννενα	500
κατσογιάννης Θωμάς Τρίκαλα	1000	Μπλιθικιώτης Βασίλειος	
αλλιντέρης Παντελή Γιάννενα	1.000	Αγρίνιο	500
σινασλανίδης Αλέκος Φιλιάτες	1.000	Πάντος Πέτρος Κόνιτσα	500
όσιος Παναγιώτης Θεσ/κη	1.000	Τζίμας Ηλίας Κόνιτσα	500
όσιος Μηνάς Θεσ/κη	1.000	Πασχάλης Γιώργος Κόνιτσα	500
λατής Θωμάς Αλεξάνδρεια	1.000	Αμπάζ Χατέμ Κόνιτσα	500
άγκα-Πολύζου Πηνελόπη		Παπαχρήστου Ανδρέας	
αγρίνιο	1.000	Αθήνα	500
ζίνας Β. Κων/νος		Παπαχρήστου Αρετή Αθήνα	500
αγ. Παρασκευή	1.000	Παπαχρήστου Μαρία Αθήνα	500
ολόκας Παναγιώτης Κόνιτσα	1.000	Πρόκος Βασίλειος Καλλιθέα	500
πούνας Βαγγέλης Κόνιτσα	1.000	Γκάσιος Χρήστος Καλλιθέα	500
πούσμπουλας Βασίλης Κόνι- τσα	1.000		
ατζής Γιώργος Κόνιτσα	1.000		
άντζιος Ανδρέας Γιάννενα	600		
ρέας Σδούκος Χρήστος			
εφαλοχώρι	500		